

FEJÉR MEGYEI
KÖNYVTÁROS

XXVIII. ÉVFOLYAM
1988/2

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

FEJÉR MEGYEI

KÖNYVTÁROS

XXVIII. évfolyam

1988. 2. szám

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

TARTALOM

Az üdülők jelenléte Gárdonyi és Csákvár
könyvtáraiban 3

KLAUSZ GÁBOR Nyaraló-e az olvasó - olvas-e a nyaraló?
UGRITS MARGIT Nyílt levél a Szerkesztőhöz

Műhelykérdések 11

Szakirodalmi érdeklődés a nagyközségi
könyvtárakban

Egy felmérés tanulságai

/Folyóiratok a községi könyvtárakban/

NÉMETHNÉ

FELFÖLDY MAGDOLNA

DR. KISTELEKI GYŐZŐNÉ

Kitüntetettjeink 22

35 év a könyvtár szolgálatában 25

Interjú Karácson Sándorral, a Vántus Károly
Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközép-
iskola és Szakmunkásképző Intézet könyvtár-
vezetőjével /Hegedüs Éva/

Könyvtárról könyvtárra 33

Móri Városi Tanács Kórház-Rendelőintézet
Könyvtára /Dr. Rédei Lászlóné/

Láttuk, olvastuk 37

Gyermekkönyvhét 1988 /Némethné Felföldy Magdolna/
Megalakult a Vörösmarty Társaság /Hegedüs Éva/

Kövek, színek, emberek 41

KÉGLI FERENC "Kórházi ápoltak szellemi szórakoztatására"
Ujságok és könyvek a fehérvári kórház betegeinek
a század első évtizedeiben

Tájékoztató /Mikola Katalin - Komlósi József/ 47

Legfontosabb jogszabályok 53

Évfordulók 1989 /Szabó Józsefné/ 55

Könyvjelző 1988. június - december 57

Krónika 1988. június 16. - december 15. 64

Fejér Megyei
Könyvtáros

Fejér megye
könyvtárosainak
tájékoztatója
/Körlevélként/

SZERKESZTI

a Szerkesztő Bizottság
Felelős szerkesztő:
Hegedüs Éva

KIADJA
a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár,
Székesfehérvár,
Bartók Béla tér 1.
Telefon: 12-684
Telex: 21351
Felelős kiadó:
Escher Ilona

KÉSZÜLT

A Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár
szedésével
a Fejér Megyei Kórház
nyomdájában
400 példányban
Székesfehérvár

ISSN 0139-2115

E SZÁMUNK MUNKATÁRSAI

HEGEDÜS ÉVA, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár osztályvezetője; KARÁCSON SÁNDOR, a Vántus Károly Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet könyvtárvezetője; KÉGLI FERENC, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa; DR. KISTELEKI GYŐZŐNÉ, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa; KLAUSZ GÁBOR, a Gárdonyi Nagyközségi Könyvtár vezetője; KOMLÓSI JÓZSEF, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár osztályvezető-helyettese; MIKOLA KATALIN, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár csoportvezetője; NÉMETHNÉ FELFÖLDY MAGDOLNA, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa; DR. RÉDEI LÁSZLÓNÉ, a Móri Városi Tanács Kórház-Rendelőintézet Könyvtárának vezetője; SZABÓ JÓZSEFNÉ, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár osztályvezetője; UGRITS MARGIT, a Csákvári Nagyközségi Könyvtár vezetője.

A boritón Dési Huber István Olvasó lány című művének reprodukciója

---

Az üdülők jelenléte Gárdonyi és Csákvár könyvtáraiban

Két könyvtárvezetőt kértünk meg a tavasszal arra, hogy irjanak cikket a könyvtáraikat használó üdülőkről. Gárdonyit és Csákvárt választottuk e célra, mert évek óta azt tapasztaltuk, hogy náluk nyáron sem hal meg a könyvtár. Sőt!

Sok minden érdekes lehetett volna a megfigyelések során: Ki, miért jön a könyvtárba? Lakóhelyén is olvasó, vagy csak itt ér rá - nyaralás alatt - olvasni, tájékozódni? Kereste-e a könyvtárat, vagy csak bele-
ütközött? Mit olvas? Mennyi időt tölt az adott településen, üdülőhelyen? Mi a véleménye a könyvtárról? stb., stb. Sok-sok kérdésünk volt még, amiről úgy gondoltuk, megválaszolásuk másoknak is tanulságos lehet. Nem titok: példának szántuk.

Az alábbi irások kicsit azt bizonyítják, hogy a legjobb könyvtárosok sem tudják - még külső biztatásra sem - "eladni" az intézményt. Tulajdonképpen örülnünk kellene, hogy különösebb felhajtás és céció nélkül tisztességesen és hivatástudattal dolgoznak, nem akarnak különösebb hirtverést, de ahhoz, hogy a tágabb környezet is jobban megismerje munkájukat nem kellene ennyire szerénynek, szemérmesnek lenni. E megjegyzéssel adjuk közre a nem kevés biztatásra megszületett irásokat. /A szerk./

Nyaraló-e az olvasó — olvas-e a nyaraló ?

/Gondolatok a nyaralásról, olvasásról, könyvtárról/

Közel tíz esztendeje már, hogy a kínálkozó lehetőségek közül a gárdonyi könyvtárat választottam. Az akkori döntésemet alapvetően befolyásolta az a feltételezés, hogy egy forgalmas üdülőterület lényegesen változatosabb, izgalmasabb feladatnak ígérkezett könyvtári szempontból is, mint egy hasonló méretű zárt település. Elégedetten mondhatom, hogy ebben a várakozásomban nem is csalódtam. A nyári időszakban naponta találkozunk új arcokkal, új igényekkel, új véleményekkel. Most megpróbálom összegezni azokat a tapasztalatokat, amelyek évek során személyes beszélgetésekből alakultak ki, kiegészítve az idei esztendőben végzett "közvéleménykutatásunk" eredményeivel. Fontos ez a számvetés a munkánk szempontjából is, hiszen szükülő anyagi lehetőségeinket csak az igények alapos ismeretére épülő, olvasócentrikus stratégiával ellensúlyozhatjuk.

- Kik ezek az emberek, akiknek közel 80%-a évente visszatérő vendégünk?
- Mi készíttet valakit arra, hogy szabadsága 3-4 hetében is keressen magának egy könyvtárat?
- Mikor, milyen gyakorisággal, milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe?
- Mit várnak ők ettől a könyvtártól, mivel elégedettek, mivel nem?

Ezekre a kérdésekre próbáltunk választ kérni.

Az olvasói nyilvántartás 1988. augusztus 31-én a következő képet mutatta: 913 beiratkozott olvasónkból nyaraló 215, /84 férfi 131 nő/.

Életkor szerinti megoszlásuk: 14 év alatti 48, 15-19 éves 23, 20-29 éves 19, 30-39 éves 42, 40-49 éves 16, 50-59 éves 19, 60 éves és idősebb 48 fő. Foglalkozás szerinti megoszlásuk: fizikai dolgozó 14, közvetlen termelés-irányító 4, szellemi dolgozó 78, adminisztratív irodai dolgozó 42, kis-termelő 2, általános iskolai tanuló 46, középiskolás 23, felsőfokú intézet tanulója 3, óvodás 2, egyéb eltartott 1 fő.

Nem meglepő a 60 éven felüliek és a szellemi foglalkozásúak magas aránya, hiszen az előbbieket gyakran több hónapot töltenek itt, az utóbbiaknál pedig az olvasás természetes napi elfoglaltság kell legyen. Örvendetes a tanulók viszonylag nagy száma, a helybeliek ilyenkor széles ivben elkerülik a könyvtárat.

Természetesen viszonylagos népszerűségünk okait nem "személyes vonzóerőnkben" találhatjuk meg, hiszen ezeknek az embereknek többsége /a kérdőívek tanúsága szerint közel 80%-a/ rendszeresen vagy alkalmanként lakóhelyén is igénybe veszi a könyvtári szolgáltatásokat, tehát "fertőzöttek". Vannak azonban olyanok, akiknek mi jelentjük a KÖNYVTÁRAT, s ez nem kis felelősséget jelent.

A legtöbben csak időszakosan pártolnak át hozzánk, de néhány hűséges olvasónk a téli időszakban is rendszeresen kölcsönöz, összekötve a nyaraló ellenőrzését egy könyvtárlátogatással. S a "szezón" sem csak a nyári hónapokat jelenti, bár a legforgalmasabb ebből a szempontból a július 1. és augusztus 20. közötti időszak. A nyugdíjasok közül sokan már a tavasz beköszöntével megérkeznek, és az ősz végéig itt maradnak /kertészkednek, pihennek/, legfeljebb néhány nap "szabadságra" mennek haza. Ezekhez a nagymamákhöz-nagypapákhoz csatlakoznak először az unokák /június 20. után/, majd szabadságuk néhány hetében a felnőtt gyermekeik. Gyakran látunk vendégül egész családokat, különösen hűvös, borongós időben, s igen hálásak a vendégszeretetért, hiszen talán ez az egyetlen ingyenes családi program.

A legnépszerűbb szolgáltatás természetesen a kölcsönzés, de sokan hetente többször is betérnek olvasgatni, átlapozni a friss újságokat, a gyerekek lemezt hallgatni. S bár igen ritkán tesznek bennünket próbára magas szintű tájékoztatási feladatokkal, nem kérnek irodalomkutatást, s a könyvtárközi kölcsönzés nyilvántartása sem az ő kívánságaikkal telik meg, a nyilatkozók 90%-a nagyon igényli a könyvtárosok segítségét az olvasmányválasztásban, tájékozódásban. /Pedig ez egy 180 m²-es jól áttekinthető tér 12-13 ezer kötetrel !!!!/ A katalógusokat jószerivel csak a tizenévesek

használják, ők azok akik némi "előképzettséggel" rendelkeznek. A többség /s ez természetes/ a könyvtárosokhoz fordul.

A nyári időszakban módosítottuk a nyitvatartásunkat, többéves tapasztalatok alapján megpróbáltunk alkalmazkodni a nyaralók másfajta időbeosztásához. Egy nappal növeltük a délelőtti nyitvatartások számát /hétfő, kedd, csütörtök, szombat 8-12 óráig/, s délutánonként kihagyva a "szieszta" időszakot 1 órával tovább tartottunk nyitva /15-19 óráig/. Ez a vélemények szerint az üdülőknek tökéletesen megfelelt, s a helybeliek érdekeit sem sértette /13-15 óra között évközben is csak az iskolások jöttek, ők pedig ilyenkor elmaradoznak/.

Nagyon kevés konkrét választ kaptunk az állomány összetételével kapcsolatos kérdésünkre /Milyen műfajú illetve témájú könyvekből igényelne gazdagabb választékot vagy nagyobb példányszámot?/. Az olvasók nagy többsége nem válaszolt, vagy "elégedett vagyok", "bőséges választék van", és hasonló megjegyzéseket tett. Ez elsősorban abból adódik, hogy ők ritkán keresnek meghatározott könyveket, inkább böngésznek a polcokon. A válaszok között leggyakrabban a kortárs szépirodalom kifejezés szerepelt /ebbe sok minden belefér Dürrenmattól Berkesiig/, de jó néhány esetben felmerült a krimi, sci-fi, életrajz iránti igény is. Az ismeretterjesztő irodalomból elsősorban a műszaki, különösen a számítástechnikai könyvekből igényelnének többet, s főleg frissebbeket, ez az igény az állandó olvasóink körében is igen erőteljes.

Tapasztalataink szerint a nyaralók többsége "gusztusos vegyesfelvágottat állít össze" a legkülönbözőbb témájú, műfajú és színvonalú művekből. Nem igaz /vagy csak kevesekre az/ a nyaralás=krimi+lektűr leegyszerűsítő egyenlete, hiszen ilyenkor sem hagyják otthon az izlésüket, érdeklődésüket. Természetesen általában kimaradnak a súlyosabb, az önképzéshez, munkához szükséges könyvek, helyüket a barkácsolással, kertészkedéssel, sporttal, játékkal kapcsolatosak foglalják el. Tovább színezi a képet az a tény, hogy sokan nálunk találnak meg olyan keresett és jó könyveket /pl. a könyvheti anyagból Cseres, Galgóczi, Bertha, Sütő könyveit/, amelyeket lakóhelyükön nem kaptak meg.

Mindezek alátámasztására néhány adat a június-július-augusztus havi megfigyelésünk alapján: 618 kölcsönző 2765 dokumentumot vitt el /átlag 4,4/ a következő megoszlásban:

728 ismeretterjesztő és szakirodalom /nagyraészt társadalom- és alkalmazott tudomány/,
2035 szépirodalom, ebből nagyon kevés vers és dráma /65/, ifjúsági regény és elbeszélés 518, klasszikus és kortárs /értékesnek mondható/ próza 675, szórakoztató /krimi, sci-fi, lektűr és társai/ 786 db.

Mielőtt bárki is megkérdezné, hogy "Hány éves a kapitány?", megjegyzem, hogy magam is tisztában vagyok a felosztás esetlegességével, az egyes művek besorolásáról nem is szólva. Mentségemre szolgáljon, hogy nem számszerűsíthető, "csak" hasznosítható tapasztalatok szerzésére törekedtem.

Nagyon érdekes volt a "Mit hiányol, mit javasolna könyvtárunk fejlesztésében?"

kérdés reakciója. Sokan tőlünk kértek tanácsot megválaszolására, hiába mondtuk, hogy nekünk az ő véleményük érdekes. A válasz helye mégis gyakorta üresen maradt, illetve ide kerültek azok a dicsérő mondatok, amiktől /ha elhiszi/ hizik a könyvtáros. Ime néhány vélemény: "Minden nagyon jó.", "Nagyon elégedett vagyok...", "A könyvtár szolgáltatásait magas színvonalúnak tartom, általában lépést tart a követelményekkel, és gyakran a legújabb irodalmi művek könnyebben megtalálhatók, mint a bp-i nagy könyvtárakban." és más hasonlóan kedves túlzások. Mivel a felmérés név nélküli volt, a kollégákkal együtt minden esetben hangsúlyoztuk, hogy nem öngazolásnak, hanem tapasztalatszerzésnek szánjuk. Arra a következtetésre jutottunk, hogy olvasóink többsége nem tudja, mit várhat egy könyvtártól. Szerencsére azért volt néhány megszívlelendő tanács is: "több csendet..." - bizony néha a nyugodt olvasás feltételei is nehezen biztosíthatóak-, "remélem ezt a színvonalat tudja tartani is.." - mi is csak reméljük, - "tartson lépést az új kiadásokkal.." - teljesen egyetértünk.

Milyen követelményeket támaszt a könyvtárral, a könyvtárosokkal szemben ennek a használói csoportnak az igénye, és hogyan egyeztethető ez össze alapvető feladatunkkal, a helyi lakosság könyvtári ellátásával? Hogyan valósítható meg a gyakorlatban az "olvasócentrikus stratégia" egyszerűnek tűnő elmélete?

- A beszerzésben a markánsan jelentkező helyi igényeknél szélesebb körű /s időnként mélyebb/ választékra kell törekednünk. Ezt persze nevezhetjük nyugodtan igénykeltésnek is, ami minden könyvtár feladata. Sajnos azonban ez általában csak a példányszám rovására oldható meg, s ennek következményeit /több előjegyzés, rövidített kölcsönzési idő, korlátozott meghosszabbítási lehetőség és az ezzel együttjáró többlet adminisztráció/ vállalnunk kell.

- Az úgynevezett szórakoztató irodalom jeleseiből az igényeknek megfelelő példányszámot kellene biztosítani. Ez már az előbbieken kifejtett okokból sem megoldható. Nagyobb energiát kell fordítanunk a meglévő példányok védelmére, javíttatására, ez több munkát és anyagi kiadást is igényel.

- Bővítenünk kell a szolgáltatások körét, elsősorban a folyóiratkölcsönzéssel, ami bár jelenleg is folyik, de alkalomszerűen.

- Meg kell teremtenünk az összhangot a könyvtári alapfunkció /kölcsönzés, helybenolvasás/ és a "szabadidős klub"-szerű működés között.

Természetesen az utóbbit korlátoznunk kell, de rugalmasan, alkalmazkodva a pillanatnyi helyzethez, s ez igen nehéz feladatot jelent.

- Képesé kell válnunk a településre - múltjára és jelenére - vonatkozó információk /gyakran idegennyelvű/ szolgáltatására. Ehhez a jelenlegi dokumentumbázis nem elegendő, s a nyelvtudás is hiányos.

- Nyáron az eltérő igények figyelembe vételével kell a nyitvatartást meghatározni.

A könyvtár legjobb "propagandistái" az elégedett olvasók. Célunk nem lehet más, mint hogy olyan környezetet teremtsünk, ahol nincs nyaraló és

helybeli, "csak" olvasó van, ahol az igények sokszínűségére a választék sokfélesége rimel.

Klausz Gábor

Nyílt levél a Szerkesztőhöz

Kedves Éva!

Egyik nyári látogatásod alkalmával örömmel nyugtáztad, hogy könyvtárunkban "nyüzsgő életet" találtál.

Kérdéseid sorát zúditottad ránk: mitől "él" a csákvári könyvtár nyáron is? Vajon milyen szerepe van az üdülővezetnek a nyári forgalomban? Gyerekek jönnek-e inkább vagy felnőttek, mit olvasnak stb. Kérdéseid indították el a gondolatsort, amely számunkra is sok érdekességgel és tanulsággal szolgált. Csak néhányra szeretnék kitérni:

Üdülőövezet

A Vértes a Dunántúli Középhegység tagja. Fő építőanyaga a dolomit, kisebb részben mészkő. A Vértesben nem találkozunk égbenyúló "alpesi" hegy-csúcsokkal, sebesen száguldó patakokkal, komor fenségű szklákkal, de lelünk helyettük szívet-lelket gyönyörködtető és értékes kincset rejtő tájakat, középkori várakat, kolostorok romjait, szelid hegyeket, kies völgyeket gazdag növény- és állatvilággal. A természeti szépségekben bővelkedő vidéket jelzett turistautak hálózják be, ezek az utak valóságos élő múzeumba vezetnek el a természetkedvelőket. A helység fekvése igen kedvező. Könnyűszerrel megközelíthető Budapestről, Székesfehérvárról, Győről stb. Közigazgatási szempontból nagyjából Fejér, kisebb részben Komárom megyéhez tartozik. Éghajlati viszonyai nagyjából hasonlítanak a szomszédos Bakony mérsékelt csapadékos, nyáron hűvösebb éghajlatához. A meredek déli vagy délies kitettséggel lejtők, völgyek hőmérséklete kedvezőbb, mint a hegység egyéb területein. Ezeken az oldalakon értékes mezőgazdasági területekkel, virágzó szőlő- és gyümölcskultúrákkal találkozhatunk.

Valószínű az is oka, a vadregényes természeti szépségek mellett annak, hogy a Déli Vértes "fővárosa": Csákvár az 1970-es évek elejétől, közepétől egyre felkapottabb lett a városi emberek között. A község vezetése belterületi üdülőövezetet alakított ki az Aranyhegyben, a Kerék-hegyen és a Haraszton, 200-300 □ -es telkekkel. Ezek száma kb. 400. De a zártkertekben /Malac-, Disznó-, Zöldhegyben, a Kotlós oldalában, a Dobogón és a Nagyhegyen/ is találhatunk hétvégi házakat, kisebb-nagyobb földterületekkel /250-500 □/. A község állandó lakossága így a hétvégeken ill. a nyári időszakban megszorodik. Ez a megnövekedett létszám érezteti hatását a kereskedelemnél, a szolgáltatásban stb.

Vajon a kulturális intézmények, ezen belül elsősorban könyvtárunknak mit jelent ez a megnövekedett létszám? Az év nagyobb részében egyáltalán

nem, vagy csak elvétve kell számolni az üdülőövezetiekkel. Hiszen pénteken a késő délutáni órákban érkeznek elsősorban a fővárosból, majd a megyeszékhelyről és már vasárnap késő délután indulnak is vissza. Mivel a Vértes e déli része, mint már említettem, alkalmas a mezőgazdasági művelésre, ezt használják ki, itt termelik meg a háztartáshoz szükséges zöldségeket, gyümölcsöt, szőlőt stb. Így, egy-egy hétvégén elsősorban dolgozni jönnek. A nyári időszakban az üdülőövezetiek nagyobb része itt tölti a szabadságát. Ezekben a napokban már számolni kell a művelődési intézményeknek, így könyvtárunknak is, a nyaralókkal. Vannak több éve /10-15 éve!/ rendszeresen visszatérők /ők többségükben lakóhelyükön is könyvtárhasználók/, de nagyobb részük csak esetlegesen keresi fel intézményünket.

Milyen igényekkel jönnek?

Tapasztalataink, megfigyelésünk alapján három csoportba sorolhatjuk az intézményünket felkeresőket:

a/ Pótolni akarják a szabadságuk alatt azokat az olvasmányokat, amikre egész évben nem volt idejük.

Őket is két csoportra tudjuk osztani:

- a listával érkezőket /tudatosan összeállított, összeválogatott művek/
- a másik részük: ránk bizzák magukat, ajánljunk mi az év könyvslágereiből /könyvtáros szerepének fontossága!/.

b/ Kimondottan kikapcsolódni akarnak, tehát "semmi komolyat, csak valami könnyüt, szórakoztatót, vidámat" és krimet /minden mennyiségben/ kérnek.

c/ A falu, a Vértes, tehát a helyismeret érdekli őket, vagy újságolvasásra térnek be.

Az első két csoportba soroltak a rendszeresen visszatérők, míg a harmadik csoportba kerültek azok, akik esetlegesen látogatják meg, keresik fel a könyvtárat.

Könyvtárunk "nyüzsgővé" nyáron válik, de elsősorban nem a felnőtt üdülőktől.

Foglalkozások

A "nyüzsgés" nyáron elsősorban a gyerekektől származik. Itt saját foglalkozásainkat, és a különböző táborok foglalkozásait kell megemlíteni.

Több mint 15 éve rendszeresek a nyári foglalkozásaink. Tizenöt éve minden hét csütörtökre a gyerekeké! Ezekben a foglalkozásokon elsősorban a csákvári gyerekekre számítottunk, nekik akartunk tartalmas, vidám órákat szerezni. Az utóbbi kb. 4-5 évben ezeken a csütörtöki foglalkozásokon egyre több a községünkben nyaraló gyerek. Örömmel fogadjuk a "saját" gyerekeinken kívül a vendég gyerekeket is. Két okból:

a/ Többségük lakóhelyén nem, vagy csak ritkán veszi igénybe a könyvtárat /csákvári barátaikkal kerülnek hozzánk/. Talán foglalkozásaink is hozzásegítik őket az otthoni könyvtárral való találkozásra. A lakóhelyi

könyvtárra mindig felhívjuk figyelmüket!

b/ Ritka az a gyerek, aki ezeken az alkalmakon csak a foglalkozásokon vesz részt, és nem olvasgat, kölcsönöz: könyvet, újságot. És nemcsak saját magának, hanem "anyunak és apunak" is. Többnyire első alkalommal csak egy kedvesség akar lenni a gyerek részéről, a második alkalommal már konkrét könyvet kér, vagy kéri a mi segítségünket, hogy ajánljunk szülei részére is valamit.

Mit jelentenek könyvtárunk életében a táborok?

Egyre többet!

1980-as évek eleje óta rendszeresen Csákváron a csillagtúra táborok, Gántot is sok Vértes szerető keresi fel.

Mivel mi az iskolai könyvtárat is gondozzuk és az iskolai könyvtárunk hosszú ideig abban az épületben volt, ahol a táborozók laktak, adott volt a gyerekek és a könyvtár találkozása. Később a vissza-visszatérő vezetők már tudatosan kerestek bennünket, illetve mi a nyitvatartási időnket és szolgáltatásainkat propagáljuk a táborozók szálláshelyén. Elsősorban a vadregényes Vértes helyismereti irodalma, amit keresnek, ill. vállaljuk egy-egy foglalkozás vezetését itt a könyvtárban, ami a Vértes földrajzát, történetét, irodalmát stb. öleli fel. De keresnek irodalmat a tábori programokhoz, játékoskönyveket stb. Ezeket az alkalmakat mindig felhasználjuk a lakóhelyi könyvtárak propagálására.

Kedves Éva! Hát ezeket tudtuk "mentségünkre" felsorakoztatni, a nyári forgalmunkat a leirtakkal "indokolni". Kérdéseidre keresve a válaszokat, végiggondoltuk eddigi tevékenységünket és bizony elég sok hiányosságot fedeztünk fel munkánkban. Egyet a sok közül, melyet a legfontosabbnak tartok, meg is említek: az üdülővezetiek és a könyvtár találkozását eddig nagyjából a véletlenre bíztuk. A tudatos propagandatevékenység talán még több olvasót, elsősorban felnőttolvasót hozna be a könyvtárunkba.

Köszönjük, hogy kérdéseiddel segítetted további munkánkat.

Szeretettel üdvözöllek munkatársaim nevében is:

Ugrits Margit

Káloz

1988!

Július 16-án múlt két éve, hogy bezárták a képeken látható községi könyvtárat. Ideiglenes helyre csak 22 hónap múlva költöztették, addig a kölcsönzés szünetelt. Az eredeti épület azóta is kívül-belül tovább pusztul!

Műhelykérdések

A módszertanosok szerteágazó tevékenységéből ered, hogy sok megfigyelésüket, tapasztalatukat nem mindig tudják minden érdekeltnek rövid időn belül eljuttatni. Hasznosítható észrevételek pedig bőven vannak, ezekből szeretnénk most néhányat közreadni.

Ez évben két területen vizsgáltunk felmérések segítségével - elkerülve az esetleges szubjektivitást -, hogy a rendelkezésünkre álló adatokból, következtetésekből másoknak is hasznosítható összeállítást tegyünk közzé. Ugy gondoljuk, hogy a szakirodalom kihasználtságának vizsgálatáról készült cikk és a folyóiratokkal kapcsolatban közreadott írás nem lesz érdektelen. Elsősorban a felmérésben résztvevő könyvtárak dolgozói tűnődhetnek el a leirtakon, de úgy hisszük mások is találhatnak a jövőre nézve hasznosítható észrevételeket benne. /A szerk./

Szakirodalmi érdeklődés a nagyközségi könyvtárakban

Március, április, augusztus hónapban 17 nagyközségi könyvtár kísérte figyelemmel a felnőtteknek szóló szak- és ismeretterjesztő irodalom kölcsönzését. A módszertani munkaközösség kérésére külön felmérőlapon jegyezték az adatokat. Azért választottuk vizsgálódásaink teréül a nagyközségi könyvtárakat, mert ezek a könyvtárak főfoglalkozású, szakképzett könyvtárosokkal működnek, tehát a szakmai igényesség elvárható tőlük a szakirodalmi tájékoztatás terén is. A felmérés nem terjedt ki a gyermek- és ifjúsági szakirodalomra, mert a sok ismeretterjesztő gyermekkönyv /pl. Búvár, Kolibri zsebkönyv/ és képeskönyv /pl. Bölcs bagoly, Mit mesél a természet sorozat/ nagyon elvonta volna a figyelmet a fő témáról, a felnőtt szakirodalom kölcsönzéséről.

A vizsgálódás során elsőként az ötlött szembe, hogy bár nagyközségi könyvtárakról van szó, mégis csupán 11 könyvtár volt folyamatosan nyitva a vizsgált időszakban. Cece 16, Lajoskomárom 13, Seregélyes 11, Adony 10, Előszállás 6 munkanapon zárva volt - elsősorban a nyári szabadságok miatt. A szabadságok kivétele főleg az egyszemélyes nagyközségi könyvtárakban probléma, ahol nem tudnak helyettesről gondoskodni. Ahol gondoskodnak róla ott sem teljes munkaidőben. /Pl. Martonvásáron a szanatóriumban lévő főfoglalkozású könyvtárost tiszteletdíjas helyettesítette, aki heti 3 napon, 6 órában kölcsönzött./

Az állomány összetétele

A vizsgált könyvtárak állományi adatait táblázatban adjuk közre, a települések nagysága szerinti sorrendben. Ezzel az a célunk, hogy némi összehasonlítási alapot nyújtsunk a felmérésben résztvevő könyvtárakról.

A szépirodalom aránya általában 30-40 % közötti, amely megfelel a szakmai elvárásoknak, és az olvasói igényeknek. A gyermek és ifjúsági szépirodalom 20 % körüli, 5 könyvtárban pedig ez alatt van. Igaz, hogy ehhez járul még a szakirodalomban benne lévő ismeretterjesztő gyermekkönyv is, de ez összességében még így is kevés. Annál is inkább, mivel a beiratkozott olvasók fele szinte minden könyvtárban 14 éven aluli, pl. Adonyban a gyerekolvasók aránya 65,5 %, Martonvásáron 55,3 %, Ercsiben 54,6 %. Ugyanakkor ezekben a könyvtárakban a gyerekirodalom 20 % alatt van.

A szakirodalom 35-45 % között van, legalacsonyabb Seregélyesen 32,6 %, magasabb azokban a könyvtárakban, ahol alacsony a gyermekirodalom aránya.

Szak- és ismeretterjesztő irodalom kölcsönzése

A vizsgált három hónapban az összes kölcsönzés a legmagasabb Szababattyánban 2 103, legalacsonyabb Adonyban 183 kötet. 2 000 kötet fölött csak Szababattyán kölcsönzött, 1 000 és 2 000 kötet között Mezőfalva, Ercsi, Perkáta, Gárdony és Polgárdi; 500 és 1 000 kötet között: Pusztaszabolcs, Csákvár, Előszállás és Enying; 500 kötet alatt: Seregélyes, Bodajk, Cece, Martonvásár, Lajoskomárom, Velence és Adony.

Mielőtt a sok-sok adatot hasonlítjuk, viszonyítjuk valamihez, meg kell állapítani a konkrét számadatokat nézve, hogy néhány könyvtár adatai "kétségbeesztő". Három hónap alatt az 500 kötet alatti kölcsönzött szakirodalom egy nagyközségi könyvtárban kevés.

Mivel az állományadatok tartalmazzák a gyermekirodalmat is, az állományrészek és a kölcsönzött kötetek pontosan nem vethetők össze, de alkalmanként ilyen példát is hozunk.

Az egyes szaktudományok iránti érdeklődés az alábbiak szerint alakult:

Az általános művek a szakirodalom 5-6 %-át teszik ki, de a kölcsönzésük még ennél is alacsonyabb. Bizonyos magyarázatul szolgál, hogy idetartoznak a kézikönyvek, segédkönyvek, enciklopédiák, amelyeket elsősorban helyben használnak az olvasók. Meglepő, hogy Adony, Velence a vizsgált időszakban 2-2 kötetet adott ki, míg Ercsi 62 kötetet kölcsönzött.

A társadalomtudomány a szakirodalom 30 %-a. Kölcsönzése változó: 15-33 % között van. A 3-as a legnagyobb forgalmú, kb. kétfelháromszorosa a másik két kiemelt résznek, ez az állomány nagyságából is következik. Napjainkban megnőtt a közelmúlt iránti érdeklődés, de a 94/99-es szak kölcsönzése ezt nem igazolja, az összes szakirodalom 2,4-13 %-át teszi csak ki, 7 könyvtárban 5 % alatt van.

NAGY- KÖZSÉGI KÖNYVTÁR	Összesen 100 %	Szépirodalom	Gyermek- és ifj. irodalom	Szakirodalom	A szakirodalom megoszlása					
					Általános művek	Társadalom- tudományok	Nyelv- és irodalom	Természet- tudományok	Alkalmazott tudományok	Művészet, sport
ENYING	28 216	11 032 39%	7 385 26,2%	9 799 34,8%	641 6,5%	3 193 32,6%	903 9,2%	1 878 19,2%	1 636 16,7%	1 548 15,8%
VELENCE	32 703	13 507 41,3%	7 587 23,2%	11 609 35,5%	725 6,2%	3 741 32,2%	1 327 11,4%	2 474 21,3%	2 069 17,8%	1 273 11,1%
ERCSI	19 050	6 866 36,1%	3 450 18,1%	8 734 45,8%	492 5,6%	3 045 34,9%	799 9,2%	1 515 17,3%	1 527 17,5%	1 356 15,5%
GÁRDONY	26 093	9 757 37,4%	5 419 20,8%	10 917 41,8%	608 5,6%	3 436 31,5%	1 187 10,8%	2 214 20,3%	1 604 14,7%	1 868 17,1%
POLGÁRDI	17 581	7 120 40,5%	4 256 24,2%	6 205 35,3%	368 5,9%	1 790 28,9%	609 9,8%	1 340 21,6%	1 048 16,9%	1 050 16,9%
CSÁKVÁR	22 521	7 433 33%	5 383 24%	9 705 43%	495 5,1%	3 283 33,8%	777 8%	1 980 20,4%	1 755 18,1%	1 415 14,6%
PUSZTA- SZABOLCS	11 837	4 581 38,7%	2 868 24,3%	4 388 37%	246 5,6%	1 615 36,8%	544 12,4%	821 18,7%	709 16,2%	433 10,3%
SZABADBATTYÁN	11 325	3 844 33,9%	2 175 19,2%	5 306 46,9%	387 7,3%	1 865 35,1%	507 9,6%	1 029 19,8%	692 13%	806 15,2%
LAJOSKOMÁROM	11 142	4 271 38,3%	2 613 23,5%	4 258 38,2%	291 6,8%	1 453 34,1%	419 9,9%	722 17%	751 17,6%	623 14,6%
CECE	11 081	4 437 40%	2 426 22%	4 198 38%	245 5,8%	1 478 35,2%	479 11,4%	802 19,1%	662 15,8%	532 12,7%
SEREGÉLYES	13 027	5 502 42,2%	3 279 25,2%	4 246 32,6%	269 6,3%	1 254 29,5%	508 11,9%	832 19,9%	721 16,9%	662 15,5%
MEZŐFALVA	19 610	6 703 34,2%	4 018 20,6%	8 869 45,2%	573 6,5%	3 120 35,2%	879 9,9%	1 677 18,9%	1 502 16,9%	1 118 12,6%
MARTONVÁSÁR	15 744	5 379 34,2%	3 049 19,4%	7 316 46,4%	340 4,6%	2 788 38,1%	841 11,5%	1 152 15,7%	886 12,1%	1 309 18%
BODÁJK	12 361	4 538 36,7%	3 085 25%	4 738 38,3%	219 4,6%	1 736 36,7%	492 10,4%	848 17,9%	741 15,6%	702 14,8%
PERKÁTA	14 188	4 808 33,9%	2 583 18,2%	6 797 47,9%	519 7,6%	2 476 36,4%	611 9%	1 069 15,7%	1 107 16,3%	1 015 15%
ELŐSZÁLLÁS	14 662	5 370 36,7%	4 036 27,5%	5 256 35,8%	314 6%	1 566 29,8%	508 9,7%	1 155 21,9%	924 17,6%	789 15%
ADONY	13 389	4 267 31,9%	2 456 18,3%	6 666 49,8%	411 6,2%	2 440 36,6%	781 11,7%	1 045 15,7%	799 12%	1 190 17,8%

A SZAK- ÉS ISMERETTERJESZTŐ IRODALOM KÖLCSÖNZÉSI ADATAI 1988. MÁRCIUS, ÁPRILIS, AUGUSZTUS HÓNAPOKBAN

NAGY- KÖZSÉGI KÖNYVTÁRAK	Felnőtt szakirod. összesen	Általános művek	Társadalomtudományok				Nyelv- és irod.tud.			Természettudomány			Alkalmazott tudományok				Művészet, sport			
			összes	ebből			összes	ebből		összes	ebből		összes	ebből			összes	ebből		
				1,2,908 92/93	3	94/99		4	8		5	91		6, 62, 65/69	61	63		64	7/794	796/799
ENYING	624	19	109	19	62	28	119	67	52	119	55	64	181	45	23	61	52	77	47	30
VELENCE	186	2	23	5	10	8	21	14	7	37	21	16	108	53	15	18	22	18	15	3
ERCSI	1 632	62	382	106	163	113	250	49	201	411	116	295	373	62	72	119	120	154	43	111
GÁRDONY	1 138	15	288	48	173	67	172	92	80	199	111	88	291	136	37	77	41	173	115	58
POLGÁRDI	1 097	16	263	30	185	48	98	44	54	216	107	109	377	130	54	67	126	127	78	49
CSÁKVÁR	725	8	217	32	129	56	97	23	74	144	72	72	158	40	17	55	46	101	52	49
PUSZTASZABOLCS	996	20	245	60	106	79	90	23	67	157	76	81	386	169	47	83	87	98	53	45
SZABADBATTYÁN	2 103	42	640	277	186	177	275	98	177	384	115	269	500	65	149	147	139	262	130	132
LAJOSKOMÁROM	206	4	50	20	21	9	41	18	23	47	25	22	29	5	5	14	5	35	14	21
CECE	447	9	149	32	59	58	62	31	31	53	14	39	133	42	22	26	43	41	27	14
SEREGÉLYES	477	14	144	76	35	33	59	25	34	100	44	56	103	18	11	33	41	57	12	45
MEZŐFALVA	1 660	46	486	71	342	73	276	188	88	283	217	66	429	117	77	107	128	140	80	60
MARTONVÁSÁR	318	14	106	38	32	36	60	17	43	42	27	15	67	9	24	21	13	29	18	11
BODAJK	476	14	140	29	77	34	41	13	28	63	30	33	103	34	29	16	24	115	54	61
PERKÁTA	1 619	44	531	106	240	185	296	76	220	242	131	111	372	44	75	163	90	134	80	54
ELŐSZÁLLÁS	715	26	113	39	57	17	78	20	58	182	104	78	241	78	32	41	90	75	37	38
ADONY	183	2	44	18	21	5	27	1	26	42	22	20	70	16	15	25	14	24	14	10

A szakirodalom 10 %-a a nyelv- és irodalomtudomány. Tíz könyvtárban százalékosan magasabb a kölcsönzés a kötetarányánál. Szélsőséges adatokat is találunk: míg Adony 1, Bodajk 13 nyelvtudományi művet kölcsönzött a három hónap alatt, addig Mezőfalva 188 kötetet. Az irodalomtudomány forgalma hasonló. Itt is előfordulnak nagy eltérések: Velencén mindössze 7, ugyanakkor Perkátán 220 kötetet kölcsönöztek.

Ebben az állományrészben elenyésző a gyermekirodalom, így kihasználtságára ill. kihasználatlanságára is tudunk példát hozni: Szabadbattyán 507 kötetből 275 /54,2 %/, Gárdony 1 187 kötetből 172 /14,5 %/, Adony 781 kötetből 27 művet kölcsönzött /3,4 %/.

A természettudomány a szakirodalmi állomány 18-20 %-a. /Kevesebb Martonvásáron, Perkátán és Adonyban./ A természettudományi művek aránya a kölcsönzésben 3-14 % között van, ez a vártnál alacsonyabb. Pl.: Velencén mindössze 37 természettudományi művet kölcsönöztek, ebből 16 db útleírás, ez nagyon kevés. Az útleírások népszerűsége is csökkent adataink szerint, pedig a 91-es szakba tartoznak a térképek, útikönyvek is. Talán nélkülük utaznak, vagy egyszerűen a könyvtáros a kézikönyvtárban helyezi el ezeket a műveket és nem kölcsönzi? Különösen figyelni kell a jövőben arra, hogy a felnőtteknek szóló természettudományi művekből a 14 év alatti gyermekolvasók is tudjanak kölcsönözni.

Egyértelműen megállapítható, hogy az alkalmazott tudományok kihasználtsága a legnagyobb. Az állománynak 16 %-a, kölcsönzése általában 30 % körül van. Érdekesen tükrözi a település sajátosságait is, pl. Perkátán 163 kötet mezőgazdasági művet vittek el, míg a kétszer annyi lakosú üdülőövezetben lévő Gárdonyban csak 77 kötetet. Népszerűek a háztartási könyvek, igaz Lajoskomárom csak 5, Martonvásár 13 kötetet kölcsönöztek, míg Mezőfalva 128, Polgárdi 126 kötetet.

A művészet, sport a szakirodalom 15 %-a az állományban. Forgalma elég magas, az összes kikölcsönzött szakirodalom 12 %-a. A divatos sportkönyveket külön kiemeltük, megállapíthatjuk nem elsősorban azt kölcsönzik az olvasók, fele-fele arányban oszlik meg a kölcsönzés a művészetek és a sport között.

Végezetül elgondolkodhatunk, miben rejtezik a magyarázat az érdeklődésre vagy az érdektelenségre. Nem közömbös hogy van-e középiskola egy községben, hány fiókkönyvtár, vagy más jellegű szakszervezeti, iskolai esetleg szakkönyvtár.

A lakónépesség összetétele, az olvasók száma, a könyvtár zsúfoltsága vagy éppen tágassága, új kezdő munkatárs bizonytalansága mind-mind számításba jöhet a magyarázatok sorában, de Adony a 183, Velence a 186, Lajoskomárom a 206, Martonvásár a 318 kölcsönzött kötetrel mégis nagyon le van maradva. Komolyan meg kéne vizsgálni az állományt, annak elhelyezését, feltárását.

Érdeemes és érdekes a számok között böngészve elgondolkodni, a túl jó eredmények is ébreszthetnek gondolatokat!?

Némethné Felföldy Magdolna

Egy felmérés tanulságai

/Folyóiratok a községi könyvtárakban/

A könyvtárakkal szembeni igények megváltoztak és folyamatosan átalakulóban vannak napjainkban. Változó világban élünk, az események felgyorsulása, az újabb technikai eredmények, a mindennapi élet kérdései mind újabb információval árasztanak el bennünket. Az olvasók többsége a friss és az ún. praktikus információk iránt érdeklődik, amelyekről a folyóiratokból, a hírlapokból értesülhet a leggyorsabban. Tehát egyetlen könyvtár sem mellőzheti - bármilyen kevés gyűjteménnyel /állománnyal/ rendelkezik is - a folyóiratok előfizetését.

A könyvtárak rendelkezésére álló beszerzési keret stagnál, vagy csökken az utóbbi években, a könyvek, folyóiratok ára pedig emelkedik. Éppen ezért nagyobb körütekintésre lenne szükség a folyóiratok előfizetésében.

Ezek a gondolatok indítottak bennünket, hogy felmérést készítsünk a községi könyvtárakba járó folyóiratokról az alábbi szempontok szerint:

- milyen folyóiratokra és napilapokra fizet elő a könyvtár?
- csökkent, vagy nőtt-e a féleségek száma 1987. évhez képest?
- az előfizetett folyóiratok között milyen arányban vannak a gyermekfolyóiratok?
- kölcsönzik-e a folyóiratokat?
- mely folyóiratokat őriznek meg és meddig?

Kérésünkre 68 községi könyvtár küldte el a válaszát, ebből 27 könyvtárban főfoglalkozású könyvtáros dolgozik.

A művelődési miniszter 211/1984. /Műv. K. 23./ MM számú útmutatója a lakóhelyi közművelődési könyvtári ellátás távlati fejlesztéséhez c. dokumentum a periodikák szerzeményezéséről az alábbiakat tartalmazza az alapfokú ellátást nyújtó könyvtár esetében: "Legalább 50 féle magyar nyelvű időszaki kiadványt, valamint legalább 5 gyermekeknek szóló folyóiratot bocsát használói rendelkezésére; iskolai könyvtári feladatok ellátása esetén megfelelő példányszámban beszerzi az iskolai könyvtárak számára javasolt időszaki kiadványokat."

Mennyire felelnek meg a fenti szempontoknak könyvtáraink, az az 1., 2. táblázatból kitűnik. A számok önmagukért beszélnek, de mégsem hagyhatjuk említés nélkül, hogy Ráckeresztúr, Sárkeresztés könyvtára nem fizet elő egyetlen egy folyóiraatra sem, de az egy-két féleség /Sárkeresztúr, Sárszentágota/ is nagyon kevés! A nagyobb községek könyvtárai közül, amelyek

szinte naponta nyitva tartanak /Lajoskomárom, Seregélyes, Mezőszilas, Sárosd, Nagyvenyim, Káloz, Nagykarácsony/ a folyóirat választék messze elmarad a kívánalmaktól. Sajnos még rosszabb a helyzet a kisebb könyvtárakban, ahol átlag tízféle folyóiraatra fizetnek elő. Legnagyobb a választék Perkátán, jónak mondható Ercsiben, Gárdonyban és Csákváron.

Az elmúlt évhez képest csökkent a folyóiratok száma a könyvtárak többségében, melynek legfőbb oka az előfizetési árak emelkedése volt. Jelentősen csökkenteni kellett emiatt a választékot Gárdonyban, Polgárdin, Perkátán és Kislángon.

Minimális emelkedés volt Lajoskomáromban, Előszálláson, Kálozon, Alapon, Válon, Száron. Ahhoz képest, hogy 1987-ben egyetlen folyóiraatra sem fizettek elő Beloiannisban és Gánton, a jelenlegi hat féleséget mindenképpen előrelépésnek kell tekintenünk.

A folyóiratok összetételét vizsgálva több könyvtárban megkérdőjelezhető, hogy a kevés összegből a legszükségesebbeket, illetve azokat fizeti-e elő a könyvtáros, melyekre igény is van?

A gyermekfolyóiratok választéka legtöbb helyen kevés, illetve 32 könyvtárba egyáltalán nem is jár! Érthetetlen, hogy milyen elgondolásból mellőzik a könyvtárak ezek beszerzését, hiszen az olvasók fele vagy többsége 14 éven aluli.

A folyóiratok összetételében éppen azokban a könyvtárakban tapasztaltunk aránytalanságokat, ahol igen kevés folyóiraatra tudnak előfizetni. Így pl. Pákozdon a 8féle folyóirat közül az Olvasó Nép és a Polgári Védelem helyett szerencsésebb lenne népszerűbbet választani. Zámolyon, Bakonycseryén a Kortárs, Új Írás, Nagyvilág helyett a Látóhatár is megfelelő lenne. Balinkán érdemes volna megvizsgálni, hogy pl. a Nemzetközi Szemle, a Béke és Szocializmus mennyire olvasott. Csákerény sem volt körültekintő, amikor csupán a következő négy folyóiraatra fizetett elő: Olvasó Nép, Honismeret, Gyermekünk, Eseménynaptár.

Tizenhárom könyvtár fizet elő a Füles-re. Vajon milyen elgondolásból rendelik meg a könyvtárosok? Reméljük nem saját maguknak! Nagyon sok példát sorolhatnánk még fel, a fentiekkel csupán érzékeltetni próbáltuk a szembetűnő hibákat.

A napilapok előfizetése csak a naponta nyitvatartó könyvtárakban indokolt. Azokban a könyvtárakban, amelyek heti egy-két alkalommal tartanak nyitva, a napilapok előfizetése pénzpazarlás. Erre többször is felhívtuk a kollégák figyelmét, ennek ellenére mégis többen előfizettek napilapokra. /Lepsény, Pusztavám, Alap, Pázmánd, Fehérvárcsurgó, Felcsut, Beloiannis, Sárszentágota, Magyaralmás, Szárliget, Balinka, Kajászó, Hantos, Alsószentiván/.

A folyóiratok olvasottságát, kihasználtságát növelhetjük, ha kölcsönözzük is azokat - természetesen nem a legfrissebb számot, hanem a régebbieket. Ahol ez a gyakorlat, ott jó tapasztalatokról számoltak be a könyvtárosok. Az olvasók gyakran élnek a lehetőséggel, mégis több könyvtár /19/ elzárkózik

a folyóiratok kölcsönzésétől.

A könyvtárosokra általában még mindig jellemző a "mindent megőrizni" szemlélet. Így gondosan őrzik a folyóiratokat több évre visszamenőleg, mely legtöbb esetben indokolatlan. Selejtezés előtt hasznos lenne a településre vonatkozó cikkeket kivágni, összegyűjteni és rendszerezni. Igen jól hasznosítható helyismereti anyag állna így össze.

Az egyre nehezebb gazdasági körülmények arra készítetnek bennünket, hogy ésszerűbben gazdálkodjunk a rendelkezésünkre álló beszerzési összegből. Éppen ezért megrendelés előtt alaposan át kell gondolni, hogy bizonyos folyóiratokat érdemes-e újra rendelni. Megérné a fáradságot, hogy évközben figyeljük, milyen a folyóiratok olvasottsága.

Fontos továbbá, hogy időben értesüljünk az újonnan megjelenő folyóiratokról, hiszen ezek iránt nagy az érdeklődés. Ebben szeretnénk a kollégákat segíteni azzal, hogy a közeljövőben megjelentetjük a folyóiratrendelési javaslatunk kiegészítését, mely az új periodikákat, azok ismertetését tartalmazza majd.

Egyre sürgetőbb, hogy elkészüljön - a már régen tervezett - folyóirat lelőhelyjegyzék, amely nemcsak a rendelésekhez nélkülözhetetlen, hanem a tájékoztatásnak is fontos segédeszköze lenne.

LEGGYAKRABBAN ELŐFIZETETT FOLYÓIRATOK

a vizsgált könyvtárakban 1988-ban

1. Magyar Ifjúság	46	12. Autó-Motor	29
2. Magyarország	44	13. Képes Ujság	29
3. Fejér Megyei Hirlap	43	14. Film Színház Muzsika	27
4. Ifjúsági Magazin	42	15. Kincskereső	25
5. Élet és Tudomány	41	16. Képes Sport	24
6. Élet és Irodalom	39	17. Lakáskultúra	24
7. Népszabadság	37	18. Szovjetúnió	24
8. Nők Lapja	35	19. Kertészet és Szőlészet	23
9. Uj Tükör	33	20. Látóhatár	20
10. Könyvtáros	33	21. Kortárs	20
11. Interpress Magazin	30	22. Heti Világgazdaság	20
		23. Alfa	20

FŐFOGLALKOZÁSU KÖNYVTÁROSOKKAL MŰKÖDŐ KÖNYVTÁRAK

Sorszám	A település neve	Lakó - népesség a tdrs- községekkel együtt /1985/	A könyvtárba járó periodikák száma				
			1987 - ben		1988 - ban		
			Összesen	központi kv. - ban	központi kv. - ban	ebből	
						gyermek- folyóirat	napí- lap
1	ENYING	8166	50	50	48	6	2
2	VELENCE	8143	40	32	30	3	3
3	ERCSI	7844	59	59	55	3	4
4	GÁRDONY	7550	75	57	48	6	4
5	POLGÁRDI	6904	62	53	36	6	2
6	CSÁKVÁR	6071	69	67	64	7	4
7	PUSZTASZABOLCS	5912	35	35	36	3	3
8	SZABADBATTYÁN	5670	44	44	41	2	5
9	LAJOSKOMÁROM	4756	34	14	18	1	1
10	CECE	4676	40	22	23	2	2
11	SEREGÉLYES	4671	17	17	15	-	2
12	MEZŐFALVA	4632	50	50	50	4	4
13	MARTONVÁSÁR	4367	75	51	51	5	4
14	RÁCALMÁS	3822	41	22	26	1	4
15	BODAJK	3800	37	37	35	5	3
16	PERKÁTA	3761	94	94	60	4	4
17	MEZŐSZILAS	3615	11	11	12	-	2
18	ELŐSZÁLLÁS	3587	31	31	36	5	3
19	ADONY	3446	53	53	56	5	3
20	ETYEK	3214	38	38	32	2	2
21	BAKONYCSERNYE	3195	30	24	23	-	2
22	NAGYVENYIM	2776	14	14	16	-	3
23	KÁLOZ	2684	10	10	14	-	1
24	BARACS	2585	38	36	33	2	3
25	KISLÁNG	2481	50	50	40	2	2
26	IVÁNCSA	2474	31	31	28	2	3
27	ALCSUTDOBOZ	1499	28	28	32	1	1

TISZTELETDIJAS KÖNYVTÁROSOKKAL MŰKÖDŐ KÖNYVTÁRAK

Sorszám	A település neve	Lakó- népesség /1985/	A könyvtárba járó periodikák száma			
			1987-ben	1988-ban		
				Összesen	gyermek- folyóirat	napi lap
1	LEPSÉNY	4179	9	10	-	1
2	ABA	3995	14	14	1	-
3	NÁDASDLADÁNY	2891	6	8	1	-
4	RÁCKERESZTUR	2813	-	-	-	-
5	SÁRSZENTMIHÁLY	2779	7	6	-	3
6	LOVASBERÉNY	2623	10	7	-	1
7	BARACSKA	2533	-	4	-	-
8	PUSZTAVÁM	2470	10	9	-	2
9	DÉG	2458	15	8	-	-
10	PÁKOZD	2206	8	8	2	-
11	ALAP	2169	6	12	1	2
12	SÁRKERESZTUR	2131	2	2	-	-
13	VÁL	2117	5	11	1	-
14	PÁZMÁND	2115	14	16	2	2
15	SZABADEGYHÁZA	2064	10	33	4	3
16	MÁNY	2018	18	16	2	1
17	ZÁMOLY	2018	20	19	1	-
18	SZÁR	1934	9	14	-	-
19	BESNYŐ	1835	6	3	-	-
20	FEHÉRVÁRC SURGÓ	1829	30	31	-	3
21	FELCSUT	1559	8	15	-	1
22	CSÓR	1502	5	3	1	-
23	NAGYKARÁCSONY	1500	10	8	-	-
24	BELOIANNISZ	1451	-	6	-	2
25	SÁRSZENTÁGOTA	1449	-	1	-	1
26	MAGYARALMÁS	1384	20	15	-	1
27	ISZKASZENTGYÖRGY	1372	5	6	-	-

TISZTELETDIJAS KÖNYVTÁROSOKKAL MŰKÖDŐ KÖNYVTÁRAK

Sorszám	A település neve	Lakó- népesség	A könyvtárba járó periodikák száma			
			1987-ben	1988-ban		
				Összesen	gyermek- folyóirat	napilap
28	TÁC	1370	-	2	-	-
29	SZÁRLIGET	1368	9	10	-	2
30	NAGYLÓK	1327	2	4	-	-
31	SÁRKERESZTES	1291	-	-	-	-
32	BALINKA	1154	6	9	-	2
33	ISZTIMÉR	1096	-	3	-	-
34	CSŐSZ	1021	8	8	1	-
35	CSÓKAKŐ	994	7	7	-	-
36	KAJÁSZÓ	992	15	17	2	2
37	HANTOS	970	9	7	-	2
38	GÁNT	858	-	6	-	-
39	ALSÓSZENTIVÁN	845	4	3	-	1
40	VEREB	836	6	6	3	-
41	NAGYVELEG	685	14	10	-	-

Dr. Kisteleki Győzőné

KITÜNTETETTJEINK

A közművelődés munkásainak hagyományos ünneplését augusztus 19-én tartották országszerte.

Megyéink könyvtárosai és könyvtári dolgozói közül az alábbiak részesültek elismerésben:

Tóth Györgynek, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár igazgatóhelyettesének a művelődési miniszter Szabó Ervin Emlékéremet adományozott, aki a kitüntetést az országos ünnepségen vette át. Székesfehérváron a Fejér Megyei Tanács tanácstermében Pasztner Frigyes a Fejér Megyei Tanács VB művelődési osztályának vezetője köszöntötte az ünnepeket.

A művelődési miniszter Szocialista Kulturáért kitüntetést adományozott Csaba Orsolyának, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár módszertanos munkatársának; Erdélyi Józsefnének, a mezőfalvi nagyközségi könyvtár könyvtárosának; Kékesiné Kovács Erikának, a Vasvári Pál Általános Iskola /Székesfehérvár/ könyvtárosának; Vicai Ferencnének, a dunaujvárosi MMK fiókkönyvtárosának.

A művelődési miniszter Kiváló Munkáért kitüntetésben részesítette

Lepsényi Sándornét, a gárdonyi könyvtár munkatársát.

Miniszteri dicséretben részesült: Balogh Mária, a dunaújvárosi MMK könyvtárosa; Burkus Lidia, a székesfehérvári Velinszky László Városi Könyvtár könyvtárosa; Horváthné Langenbacher Mária és Kállai Miklós né a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár könyvtárosai; Kerpenné Sattler Zsuzsanna, a Videoton Automatika Közös Vállalat könyvtárosa, információs csoportvezető; Kiszelyné Mensáros Zsuzsa, a csókakői községi könyvtár könyvtárosa; Török Józsefné, az enyingi nagyközségi könyvtár könyvtárosa.

A Fejér Megyei Tanács VB. Művelődési Osztálya pénzt jutalomban részesített 7 tiszteletdíjas könyvtárost kiemelkedő munkájuk elismeréséül.

A kitüntetések és a jutalmak Heiter Júlia a Fejér Megyei Tanács elnökhelyettese adta át.

Papp István középiskolai könyvtári szaktanácsadó a pedagógusnapon a művelődési miniszter Kiváló Munkáért kitüntetését vette át.

A József Attila Gimnázium fennállásának 300. évfordulóján az iskola könyvtárosa dr. Vargha Tamásné a Szocialista Kulturáért kitüntetésben részesült.

BOD PÉTER EMLÉKLAPOT

kaptak az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum megalakulásának 30. évfordulójára rendezett emlékülésen megyénk iskolai könyvtárosai közül:
Karácson Sándor /Vántus Károly Szakközépiskola/, Schmidt Gyula /Hunyadi Mátyás Szakközépiskola/, dr. Vargha Tamásné /József Attila Gimnázium/, Szipola Tiborné /Ybl Miklós Szakközépiskola/, Téli Magdolna /Ságvári Endre Szakközépiskola/, Papp István /327. sz. Váci Mihály Szakközépiskola/, Papp Károlyné /Béke téri Általános Iskola/, Kozár Tivadar /Vasvári Pál Általános Iskola, Dunaújváros/, Vörös Jánosné /Ságvári Endre Általános Iskola, Dunaújváros/, Chilla Szilvia /Beethoven Általános Művelődési Központ, Martonvásár/, Farkas Gáborné /Velinszky lakótelepi Általános Iskola/, Krasztina Zoltánné /Általános Iskola, Csákvár/, Soós Sándorné /Fejér Megyei Pedagógiai Intézet Könyvtára/.
A többéves lelkiismeretes és eredményes munkájukhoz gratulálunk, és további munkájukhoz sok sikert kívánunk!

MESE ÉS REMÉNYÉG címmel SÜTŐ ANDRÁS műveiből összeállított irodalmi est a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban december 14-én. A képen Jónás Zoltán előadóművész és Balogh Ágnes színművész.

35 év a könyvtár szolgálatában

Interjú Karácson Sándorral
a Vántus Károly Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola
és Szakmunkásképző Intézet könyvtárvezetőjével

Az olvasószolgálat vezetőjeként ismertem meg. Végigvezetett a zezugos helyiségeken, s magyarázat közben megigazitott egy-egy könyvet, áttette jó helyére a rossz helyre soroltakat, miközben szeme sem rezdült. Akkor úgy gondoltam, ezt sohasem tanulom meg. Mindenről mindent tudott, még azt is, hogy a raktárban a keresett könyv melyik polcon a hányadik.

Csak néhány hónapig dolgozhattam a "keze alatt", mert aztán elment a megyei könyvtártól. De könyvtáros és tanár maradt, s az ma is. Olyan ember, aki szüntelenül gyarapítja tudását, és ismereteit önzetlenül átadja bárkinek, aki csak igényt tart rá. Mégsem volt könnyű rávenni az interjúra. A kérdések kétségeket támasztottak benne: Van-e valami felmutatható eredménye három és fél évtizedes könyvtárosi munkájának? Van-e olyan tanulsága, amely másoknak is adhat valamit? Érdekelhet-e egyáltalán valakit az ő visszaemlékezése?

Ha nem is sikerült teljesen eloszlatni kétségeit, végül mégis engedett. Elgondolkodott a kérdéseken, majd azon, hogy hogyan is fogja rövidre a sok-sok mondanivalót, mennyire "adja ki" magát? Ime, ennyire.

- Miben segített a szülői ház és a szülőhely a könyvek megismerése és megszeretése terén?

"Hanyas vagy?" - "Egyel több!" - válaszolhatnám. Én azt hiszem, a "huszonnyolcas" megjelölés néhány évvel mindkét irányba bővithető, hiszen sokan magunkra ismertünk a közeli évekből is Szilágyi Györgynek ebben a remeklésében. Nekem abban a szerencsében volt részem, hogy biztonságos anyagi körülmények közt nőttem fel. Apám dolgozó- és fogadószobájában az egyik fal mennyezetig rakva volt könyvekkel, melyek bizonyos mértékig egy kis könyvtárrá álltak össze. A Pallas és a Révai lexikon, a Ványi-féle magyar irodalmi lexikon, a tizkötetes magyar történelem, Marczali világtörténete, Tolnai képes világtörténete, Gracza szabadságharca, a nagy, képes Beöthy-Badics magyar irodalomtörténet, a "kis" Pintér és mások alkották a "kézikönyvtárat". A szépirodalomból a 40 kötetes magyar klasszikusok, Jókai /talán csak az első 70 kötet/, Mikszáth és Mórlicz műveinek sora, Ady összes és kötetenkénti kiadásai; ismeretterjesztő irodalomként pedig az Egyetemi Nyomda Könyvbarátok Szövetsége illetménykötetei voltak a legjelentősebbek. Ennek a meg-

határozhatatlan mértékű élménynek és hatásnak a következményeiből kettőt emelek ki. Elsőként azt, hogy az akkor még nyolc osztályos gimnáziumi tanulmányoknak a háború után sorra került utolsó éveiben nem okozott gondot a tankönyvhiány, ill. egyes tankönyvek kísérleti jellege. Másik következményként magam is könyvszerző, -gyűjtő lettem, ezt a gyűjteményt kibontakozó érdeklődésem irányába gyarapítva.

Meg kell még jegyeznem, hogy szüleim ismeretségi köre folyamatosan kért könyvet kölcsön olvasásra, de iskolatársaim is bármikor megkaphatták az őket érdeklő műveket.

Maga a helyszín, az azóta újból városi rangra emelkedett Békés nem lenne különösebben érdekes. Itt született azonban az újabban ismét közismertté vált dr. Püski Sándor, aki a saját családjá mellett idehozta a háború után Németh László családját is, miközben az író továbbra is Hódmezővásárhelyen munkálkodott. Ugyancsak Püski Sándor szorgalmazta Szabó Lőrincék többszöri látogatását, melyeknek naplójában és leveleiben, de még versben is van emlékezete:

"Buda, Sóstóhegy, Békés, Pest, Tahi,
Ózd, Igal, Patak: hazám szivei:
áldjon meg, Akit, ha hisszük, ha nem,
Istennek mondunk közönségesen!"

/Tücsökzene, 346. "Köszönöm"/

TÜCSÖKZENE

RAJZOK EGY ÉLET TÁJAIRÓL

Karácson Andráskönyvtár

nyerettel, idővel:

*Zabó Lőrinc
1947 V 28.*

- Hova vitt útja tovább a szülővárosból?
- Hogyan lett könyvtáros?

Érdeklődésemet követve Debrecenbe kerültem magyar és francia szakos bölcsészhallgatónak. Az első két évben a Református Kollégiumban laktam. Ezáltal ennek nagyhirű könyvtárát is közelebről megismerhettem.

Amikor megszűnt a francia szak, a történelemre iratkoztam át. Közben a Bárczi Géza professzor vezette magyar nyelvészeti tanszéken segitettem ún. intézeti tagként a könyvanyag rendezésében, nyilvántartásában. A professzorok és tanárok közül néhányat még megemlítek: Juhász Géza, Hankiss János, Szabó István, Kádár Zoltán, Szabó Árpád, Koczogh Ákos, Jausz Béla és mások tanítottak ott ezekben az években.

Nyiregyházán kezdtem tanítani, de két évre tényleges katonai szolgálatra hívtak be. A leszerelés után, 1953 őszén kerültem a debreceni Egyetemi Könyvtárba. Ekkor Kovács Máté volt az igazgató, Csüry István a helyettese, a szakozásban Hankiss János professzor, Varga László egyetemi magántanár, a beszerzésben Bertók Lajos, a bibliográfiában Módis László munkálkodott, az olvasószolgálat élén - közvetlen főnökömként - Maller Sándor állt, a tájékoztatást pedig a vásárhelyi Pákozdy Ferenc látta el.

Ekkoriban ismerkedtek itt a könyvtári "nagyüzemmel" Bodri Ferenc, Futala Tibor, Iszlay Zoltán, Merkovszky Erzsébet, Merényi László, később Balla Lajos, Bata Imre, Beke Albert és mások. Ennek a műhelynek köszönhetem könyvtárosi szemléletem szélesedését, különösen egy nyári egyhónapos budapesti tanulmányút jelentett sokat. Ennek során a Közgazdaságtudományi Egyetem könyvtárából délutánonként útra bocsátva meglátogathattam az OSZK, a Szabó Ervin Könyvtár, az Egyetemi, az Országgyűlési és a Műszaki Egyetemi könyvtárakat, főként az olvasószolgálati munkával ismerkedve. Mindezek az élmények és hatások egyre véglegesebbé tették a könyvtárosi pályához való kötődésemet. Végül is teljesen személyes jellegű okból eredően váltam ki ebből a közösségből. A debreceni kollégák Thomas Mann novelláskötetét adták emlékül, s ebbe Pákozdy Ferenc a következő sorokat írta:

"Vidd e könyvet, a munkacsalád melegét s a nagy író
fényes ajándékát, immár mind a tied.
Mulanó emlék, örök élmény, kis helyen elfér
olykor az emberi sziv és ész szine=java.
Dal, koszorú, pénz, nő, siker: ostoba ábránd,
könyvet az embernek, vád és vágy elegyét!
Elmegy, elragad ifjúságod, az élet, az álom.
Mink pedig itt maradunk csöndesen és öregen.
Már csak a búcsú bujdosik árva körünkben, a kávé
illata és a dohány füstje. A múlt
és a jövő köde. Eltűnt a jelen, ah, nyoma sincs már.
Vagy csak a vig kacajok, réveteg gondolatok.

/Az Egyetemi Könyvtár
iródeákja/

D., 1957. VIII. 2.

- Székesfehérvárra kerülve kik voltak munkatársai, milyen körülmények közé került a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban?

Nemcsak a könyvtár vezetésében állott be változás, hanem a létszám növekedésével a munkatársak között is sok új arc tűnt fel. Mindamellett magamnak is új volt a tudományos könyvtár egy kis részterülete helyett egy fejlődőben lévő közművelődési könyvtár olvasószolgálatának a megszervezése. Ebben nagy segítségemre volt az, hogy nemcsak elfogadtak a régebben itt dolgozó könyvtárosok, hanem az áldatlan körülmények ellenére töretlen lendülettel vitték tovább mindazt, ami addigra kialakult. Külön is meg kell említenem Kalocsa Irént, aki az alapítástól kezdve a könyvtárban dolgozott, s ebből következően ismerte az addigi fejlődés folyamatának minden mozzanatát. Ugyanakkor nem ragaszkodott ehhez mereven, hanem a fiatalabbakat - Gévay Ágnes, M. Tóth Irma /Molnár Istvánné/, Szabó Józsefné, Horváth Rózsa - is példamutató lelkesedéssel vonzotta magával az új feladatok megoldására.

Akkor sem volt a könyvtárosság anyagilag vonzóbb, mint manapság, éppen ezért főként azok jöttek és maradtak is meg a pályán, akik elkötelezettséget, hivatástudatot is éreztek iránta. Ez készítette őket folytonos önképzésre vagy szervezett szakmai oktatásba való bekapcsolódásra. Az önképzésnek egyik formája a szombat délelőttönként tartott beszélgetések voltak, melyeken az új könyvjegyzék könyveit, vagy kevésbé ismert műveket, szerzőket mutattunk be rövid ismertetésben egymásnak. Jó lenne, ha a mai rohanó tempót egy kissé fékezni lehetne, és ilyen beszélgetésekre is tudnánk időt szakítani! Ekkor indítottuk el útjára a hosszú időn át sikeresen folytatódott könyvtári esték sorozatot, megfelelő könyvtári helyiség hiányában - az Ady-teremben.

Minthogy inkább gyakorlatban ismertem a könyvtári munkát, örömmel ragadtam meg a lehetőséget, hogy kétéves tanfolyamon kiegészítő felsőfokú könyvtárosi képesítést szerezzek az OSZK Könyvtártudományi és Módszertani Központban. Mikor ezt elvégeztem, felkértek a középfokú tanfolyam könyvismereti tantárgya előadójának, mert még nem volt meg a teljes létszám a feladatokhoz. Mindez magamnak is nagyon sokat jelentett főleg az addig szerzett ismeretek rendszerezésében, s ezáltal jobban tudtam segíteni azoknak a munkatársaknak is, akik más területről vagy az iskolapadból újabban érkeztek a könyvtárba.

- Mikor és miért változtatott munkahelyet?
Milyen könyvtárat vett át?

Öt év eltelte után megkezdődött a megyei könyvtár bővítése, ami a korábbi helyzetnél sokkal jobb körülmények kialakulását ígérte. Ugyanakkor azonban az akkor szervezett Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumban ajánlottak fel nekem önálló könyvtárosi álláshelyet. Egyrészt az intézmény hosszabb távú fejlődésében bizva, másrészt a keretein belül működő középiskolában lehetőséget látva eredeti képesitésem gyakorlására is, végül a változtatás mellett döntöttem. Az addigi közösségtől nem szakadtam el teljesen, az iskola közelsége meg csak segítette, hogy továbbra is szoros kapcsolatot tartsunk fenn mind a mai napig.

Az iskola könyvtárát a Fejér Megyei Könyvtáros lapjain 1980-ban már bemutattam /20. évf. 2. sz. 31-36. p./, ezért itt most nem részletezem.

Az utóbbi években egy jelentős mértékű állományapasztással kapcsolt egyedi állományellenőrzés történt. Ezzel 17000 kötetre módosult az állomány, amit természetesen az újabb beszerzésekkel folyamatosan gyarapítottunk. Voltak elképzelések kedvezőbb elhelyezés kialakítására, ezeket azonban a költségvetés beszűkülése miatt nem lehetett megvalósítani, most pedig már az átadásra való előkészítés kerül sorra.

- Jelenlegi munkahelyén könyvtáros és tanár is.
Hogyan dolgozik e kettős munkakörben? Hogyan hat egyik a másikra?

A középiskolai oktatás a szakirány változtatása mellett továbbra is adott lehetőséget mind szakközépiskolai, mind szakmunkásképzési szinten szaktárgyaim, a magyar nyelv és irodalom, valamint a történelem tanítására, sőt még osztályfőnöki feladatot is kaptam. Emellett más jellegű a levelező tagozaton folytatott konzultáció rendszerű tanítás, amibe szintén bekapcsolódtam. Igazából velem is az történt, hogy az iskola vezetősége a "ráérő" könyvtárost tudja a váratlanul kieső tanerő helyére beállítani. Kétségtelen, hogy sokat jelent a közvetlen kapcsolat az oktatással, de saját tapasztalatom szerint heti 5-8 tanítási óra az a maximum, ami még nem fékezi vagy akár már akadályozza is a könyvtári munkát.

Pár éve Medvegy Antal cikket irt a Köznevelésben /39. évf. 43. sz. 9. p./ A könyvtáros magányossága címmel. Csak annyit idézek fel ebből, hogy a nagy tapasztalatú pedagógiai szakiró elsikkadásnak, értékcsökkenésnek tekintette, ha egy tanár kizárólag a könyvtárban tölti a munkaidejét! Szerintem viszont nem a könyvtárost kell sajnálni, ha amiatt magányos, mert mások nem keresik fel - a könyvtárat.

- A pálya vége felé hogyan gondol vissza könyvtárosságára?

Talán ez valamennyi közt a legnehezebben megválaszolható kérdés, mivel óhatatlanul közhelyek felé terelődik a válasz. Egyik például a "ha újra kezdeném, ugyanezt csinálnám" típus és variációi. Másik megközelítés a szokványos sajnálkozás azon, hogy eltelt fölöttünk az idő, át kell adnunk helyünket az utánunk következőknek. Ezek helyett akkor inkább már klasszikus megfogalmazást választok:

"Mily temérdek munka várt még!...

Mily kevés, amit beválték

félbe'-szerbe',

s hány reményem hagyott cserbe'!..."

/Arany János: Epilógus/

Ez a fajta elégedetlenség engemet is feszít belülről, s némi megnyugvást csak abban találok, ha arra gondolok, hogy munkámmal jó ügyeket, a közművelődés és az oktatás ügyét szolgálhattam. Itt említem meg, hogy emellett az évek során foglalkoztam irodalmi szinpaddal, országjárás-vezetéssel, múzeumi tanítási órák tartásával, valamint a szakszervezetben mozgalmi,

propagandista és kulturális munkával. Ezek abban is segítettek, hogy ne szűküljön le tevékenységem a könyvtár falai közé, sőt inkább ezáltal is annak megismerését szolgálhattam.

- Milyen elismerésben volt része a pályája során? - kérdezem, de nem szívesen válaszol erre a kérdésre. Hiszen sokrétű tevékenységét is éppen csak felsorolta. Ez viszont érthetőbbé teszi az elismerések sokféleségét, amit mégis csak sikerült csokorba kötni: 1970-ben Lenin emléklakett, ugyanebben az évben SZOT oklevél és 1978-ban is, 1980-ban az Oktatási Miniszter Kiváló munkáért kitüntetés, 1982-ben TIT aranykoszorús jelvény, 1987-ben Szocialista Kulturáért kitüntetés, s az idén - tantestületi szavazat alapján - megkapta a Vántus Károly Szakközépiskola jubileumi aranygyűrűjét.

- Még egy elkerülhetetlen kérdésem van: milyennek képzeled, milyennek szeretné látni a jövő könyvtárosát?

Nehéz helyzetbe került ország és haza, nemzet és társadalom, s ma nem tudunk olyan bizakodó jövőképet felvázolni, mint az előző évtizedekben tettük. A könyvtár viszont továbbra is a szellemi értékek gyűjtőhelye és közvetítője lesz, tehát a mostanában megfogalmazódó és hangoztatott megújulásban feltétlenül fontos szerepe lesz. A gépi adatrögzítés és feldolgozás feltétlenül segíteni fogja a könyvtári munkát, a gondolkodást azonban nem helyettesítheti, nem teheti másodrendűvé. A gondolat továbbra is a teljes nyelvi közlés útján juthat csak el a másik emberhez. A jövő könyvtárosának feltétlenül széles látókörű embernek kell lennie, még inkább, mint amennyire ezt mi meg tudtuk közelíteni, vagy netán részben megvalósítani is.

- Köszönöm az interjút. Kivánom, hogy jó egészségben és töretlen tenniakarással készüljön a majdani nyugdíjas évekre!
Remélem Karácson Sándor számára nem lesz teljesen "nyugalmas" ez az időszak, mert megérzi, hogy "mily temérdek munka várja még!" Mi mindenesetre várjuk, hogy még sokat tanuljunk tőle.

Az interjút készítette: Hegedüs Éva

Iszkaszentgyörgy

← Ilyen volt,

ide kerül

az iszkaszentgyörgyi
községi könyvtár

KÖNYVTÁRRÓL KÖNYVTÁRRA

A könyvtár története a kórház történetével kezdődik, attól elválaszthatatlan, és fejlődésük is közös. 1958-ban a móriak régi vágya teljesült, 30 ágygal megkezdte működését - egy 1942-43-ban épített Mezőgazdasági Szakiskola kiürített, átalakított épületében - a kórház.

A gyógyító munka megindulásával párhuzamosan szükség volt arra, hogy a szakirodalom dokumentumai hozzáférhetőek legyenek. 1959. év végén ötféle magyar, négyféle külföldi folyóiratot köttettek be. Ezzel egyidőben a könyvek vásárlása is elkezdődött.

Az azóta már nyugdíjas kórházvezető főnővér visszaemlékezései szerint a kórház igazgatója, szakorvosai szerezték be az őket érdeklő könyveket, ezeket leltáriveken tartották nyilván. Az elhelyezésük az osztályokon, az orvosi szobákban történt.

1966-ban már belgyógyászat, gyermekgyógyászat, sebészet, szülészet-nőgyógyászat működött, természetesen az ezekhez csatlakozó diagnosztikai egységekkel együtt. /Röntgen, laboratórium/. A kórházhoz tartozik még a szakorvosi rendelő és a vérellátó is. Ezek a szakterületek határozzák meg a könyvtár dokumentumainak összetételét. A könyvtár feladata, hogy biztosítsa az orvosok, fogorvosok, egészségügyi dolgozók munkájához és továbbképzéséhez szükséges alapvető információkat.

A dokumentumokat az első három évben tehát az osztályokon

MÓRI VÁROSI TANÁCS
K Ó R H Á Z -
RENDELŐINTÉZET
K Ö N Y V T Á R A

helyezték el. 1961-ben a kórház igazgatója kijelölt egy dolgozót, akinek a kezelésébe került a könyvtár, részben a vásárlások lebonyolítása, és egy kis helyiségben megindították a könyvek kölcsönzését. Szépirodalmi műveket is kezdtek vásárolni, majd kölcsönözni. Volt egy csekély számú szakszervezeti letéti állomány is. Szükség esetén éltek a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségeivel. Fordítások, különnyomatok, tömörítvények beszerzésében a főnövér is segített.

1967-ben elkészült az új nővérszálló épülete, ennek társalgójában kaptak helyet könyvszekrényekben a könyvek és az évenként bekötött folyóiratok. Időközben a kolléganő elvégezte az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ "Könyvtárosi alapismeretek" tanfolyamot, majd 1970-től a nyugdíjba vonulása után napi 4 órában végezte a munkáját 1979-ig.

1977-ben a Kulturális Minisztérium Kulturális Alapjából 8.000,- Ft-ot kapott a kórház a könyvállomány növelésére és megújítására. Ezzel az összeggel kezdődött a betegkönyvtár fejlesztése.

1980. január 1-től nyolc órás főállású státuszt kapott a kórház, s dr. Orosz Eleménnét alkalmazták. A kolléganő középfokú könyvtárosi tanfolyamot végzett Székesfehérváron, a megyei könyvtárban.

Éveken keresztül gondot okozott, hogy nem rendelkezett önálló helyiséggel a könyvtár. Ez a probléma 1982 év nyarán oldódott

meg. A könyvtár berendezéséhez ugyancsak a Művelődési Minisztérium Kulturális Alapjából kaptunk 80.000,- Ft-ot, amit még ugyanennyivel megtoldott az intézet vezetősége. Ekkor költözhetett át a gyűjtemény a kórház udvarán álló 2 db egybeépített, összesen 64 m²-es ERDÉRT faházba, melynek berendezését előzetes felmérés után a Győr-Sopron megyei Beleden rendelték meg. Később olvasóasztalokkal, székekkel, katalógus-szekrényvel egészítették ki a berendezést.

Amikor 1983 január 1-én átvettem a könyvtárat 1684 kötet 53.122,- Ft értékű szépirodalmi, 2539 kötet 271.701,- Ft értékű szakirodalmi könyv, valamint a bekötött szakfolyóiratok alkották az állományt. 1984-ben középfokú vizsgát tettem a központunk által szervezett tanfolyamon.

Az Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár kidolgozott egy könyvtári rendszert az általános feladatokat ellátó kórházak gyűjteményeihez, ami egyszerű, s követi a magyar egészségügy felépítését. A magyar orvosi irodalmat regisztráló Magyar Orvosi Bibliográfia is ezt alkalmazza. Ez az ún. "harmincas rendszer" az orvosi szakirodalmat csoportokra osztva rendszerezi, és ez 5000 kötetig megfelel az állomány feltárására. Állományunkat mi is e szerint rendszereztük.

Az egyre nehezebbé váló anyagi feltételek miatt, a székesfehérvári SZMT Központi Könyvtár vezetőségének javaslatára, 1983 februárja óta a közművelődési

részlegünk letéti könyvtárrá alakult. Bekerültünk egy nagy gyűjtemény vérkeringésébe, a szolgáltatásaink bővültek, lehetőségeink jobbak lettek, hiszen a szűkös pénzügyi keretek mind nehezebbé tennék új könyvek vásárlását. A lépés helyességét az eddig eltelt idő is igazolta.

A szakkönyvtár és az SZMT letéti állomány 1987. évi adataiból:

szakkönyvtár: 2.665 könyv és 585 időszaki kiadvány; letétbe kapott állomány: 2.730 könyv. A helyben lévő állomány összesen: 5.980 kötet.

Az állomány gyarapítására fordított összeg: 17.685,- Ft könyvekre, 122.353,- Ft pedig folyóiratokra.

A beiratkozott olvasók száma: 186, akik 2.516 könyvtári egységet kölcsönöztek. /Ez nem tartalmazza a helyben olvasókat./

Az intézet dolgozóinak létszáma: 351 /vannak köztük más településen dolgozó üzemorvosok, és távoli körzeti rendelők alkalmazottai./

A kórházi ágyak száma: 210.

A látogatók és a kölcsönzők a dolgozók és a betegek közül kerülnek ki. Természetesen a szakkönyvtárat a betegek nem használhatják, a letéti anyag azonban mind a betegek, mind a dolgozók rendelkezésére áll. A gyermekosztálynak adott mesekönyveket nem kérjük vissza.

A móri városi könyvtár fölős példányaiból ajándékba kapott

könyvekből az elmúlt évben kis "becsületkönyvtárakat" helyeztem el az osztályokon. Meglepően hosszú ideig jártak kézről-kézre a könyvek, különösen a szórakoztató olvasmányok. Természetesen végül tönkrementek, néha elvesztek.

Az ápolási idő kórházunkban átlag 9,8 nap. Ez azt mutatja, hogy csak a vizsgálatok, műtét vagy a gyógykezelés beállításának időtartama alatt tartózkodnak itt a betegek, akiknek így a napi "programja" igen telített, tehát a könnyű problémátlan olvasmányokhoz vonzódnak, ezeket igénylik. Ezek oldják fel a szorongást, az izgalmat, ezek alkalmasak időtöltésre a kórteremben. Azt hiszem nem is lehet itt feladat az olvasói izlés befolyásolása.

A dolgozók igénye természetesen többretű. Igen gyakran keresik a továbbtanuláshoz, gyermekeik tanulmányaihoz kapcsolódó irodalmat, a klasszikusoktól az ügyelet óráit megrövidítő szórakoztató olvasnivalóig.

A kórház vezetősége fontosnak tartja a könyvtár működését és a lehetőségekhez mérten biztosítja az anyagi fedezetet. 1989. évre 100.190,- Ft értékben rendeltünk kilencféle - tőkés országból származó - folyóiratot. Ezenkívül négyféle NDK, húsz magyar orvosi folyóiraatra fizettünk elő. Járatjuk a Magyar Orvosi Bibliográfiát. 20.000,- Ft a könyvbeszerzési keret. Az árak emelkedésével nem lehet lépést tartani, bizunk azonban abban, hogy a legfontosabb dokumentumokat mégis sikerül eljuttatni a gyógyításban

dolgozókhöz.

Utoljára megemlítem intézetünkben a munkahelyi könyvterjesztést is. Ez a munka itt mindenkor a könyvtáros feladata volt. Előnye, hogy a több műszakban dolgozók helyben, részletre vásárolhatnak könyveket. 1987. évben 263.455,- Ft volt a bizományosi forgalom, ami azt bizonyítja, hogy sok a könyvszerető dolgozónk, aki anyagi áldozatot vállal azért, hogy bármikor a kezébe vehesse kedves olvasmányát.

Dr. Rédei Lászlóné

VELINSZKY LÁSZLÓ 1888. augusztus 28-án született Fejér megyében, az Előszállás melletti Ménesmajorban. 15 éves, amikor szüleivel Székesfehérvárra költözött. A felsővárosi Malom utcai népiskolában, majd a ciszterrek gimnáziumában végezte tanulmányait. Ezután a budai tanítóképző következett.

Rövid élete alatt tanított népiskolákban, újságot szerkesztett, ismeretterjesztő előadásokat tartott a falvakban.

A Tanácsköztársaság ideje alatt a Fejér megyei Direktórium közoktatásügyi, közművelődés- és sajtóügyi biztosaként szervezte és irányította a megye közoktatását és közművelődését. 1919 szeptemberében – a fehérterror egyik tisztí különítménye gyilkolta meg a Siófok felé vezető úton.

Születésének 100. évfordulóján tisztelettel emlékezünk a tanítóra és politikusra, aki tudásával, hitének erejével, személyiségének varázsával igaz emberi eszmékért dolgozott.

VELINSZKY LÁSZLÓ

1888–1919

Kiadja a Velinszky László
Városi Könyvtár, Székesfehérvár

I. k.: Molnár Istvánné
igazgató

Grafika: Pinke Miklós

GYERMEKKÖNYVHÉT

1988

Velencén, a szép új könyvtárban tartották november 28-án a gyermekkönyvhét ez évi megyei megnyitóját. A belépőt könyvvásár fogadta, kedvükre válogathattak a gyerekek és a felnőtt vendégek. Pemcs Tamás 5. osztályos tanuló kérdéssel kezdte köszöntőjét, miért kell az olvasás szeretetéről beszélni? - mikor az olyan természetes. Kedves megnyitója után Vörösmarty Mihály születésnapjáról megemlékezve Mike Timea 8. osztályos tanuló a költő Petike című versét mondta el. Paprikajancsi szerenádja címmel zenés irodalmi műsort hallgattak a gyerekek, illetve énekeltek, tapsoltak Lovrek Károly, Mits Péter és Vörös Tamás közreműködésével. A megnyitóval szinte egyidőben a Vörösmarty Mihály

Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárában a Móra szépkiejtési és olvasási verseny városi fordulója zajlott kisdobosok részére.

November 29-én Mezőfalván Patay Lászlót látták vendégül. A kiváló etológus rövid bemutatkozás után válaszolt az érdeklődők kérdéseire. Berkes Péter ezen a napon Pákozdon a községi könyvtárban és Szabadegyházán a szakszervezeti könyvtárban találkozott gyermekolvasókkal. Ő a főszerkesztője a Kölyök című magazinnak, így könyvein túl a gyermekfolyóiratról is sok szó esett. Bucsuzáskor megkérdezte - "jelszó?" - természetesen csak egy szó lehetett: KÖLYÖK.

November 30-án délelőtt Székesfehérváron a Vörös Hadsereg úti fiókkönyvtárban, délután Mezőfalván a nagyközségi könyvtárban Karácsonyi Violetta Jól csak a szívével lát az ember című irodalmi műsorát láthatták, hallgathatták a gyerekek, közben meséltek kedves kabalájukról, kis állataikról, játszottak a rimekkel. Janikovszky Évát Lajoskomáromban és Szabadhidvégen műveiből készült összeállítással köszöntötték a gyerekek, a

beszélgetés után az író
dedikálta könyveit. A sárbogárdi
klubkönyvtár Varázsszerszám
cimmal kétfordulós vetélkedőt
rendezett felsőtagozatos
olvasóinak, első-második osztályos
tanulók rajzaiból pedig kiállítást
rendeztek Kedvenc mesealakom
cimmal. A nyerteseknek, és
minden kis olvasónak nagy élményt
jelentett a találkozás Balogh
Béni íróval. Őt Mezőfalván is
sok kis "tudós" várta, így nem
csak a gyerekeknek hanem az
íróknak is nagy élmény volt a
találkozó.

Móron az Uttörő utcai fiókkönyv-
tárban a Dörmögő Dömötör című
gyermeklap szerkesztőivel
találkoztak az olvasók.

December 1-én Nádihegedű
cimmal a Helikon együttes mutatta
be műsorát Székesfehérváron a
Széchenyi utcai fiókkönyvtárban
és Öreghegyen.

Szabadbattyánban és a Vörösmarty
Mihály Megyei Könyvtár gyermek-
könyvtárában Nógrádi Gábor
író volt a vendég.

December 2-án Havas Judit
műsorában a néprajzzal
ismerkedtek a gyerekek. Hogyan
találkozunk az irodalomban a nép-
rajzzal? - kezdte Kik is azok a
boszorkányok? című műsorát
Székesfehérváron a György Oszkár
téri és a Sziget utcai fiókkönyv-
tárban. Hallhattak tőle nagyon szép
és nehéz találókérdéseket, nép-
balladákat, és a mesék csúf
alakjáról, a boszorkányokról, a
"táltosok és boszorkányok
gyülekezetével" - azaz a gyerekek
segítségével - szinte mindent meg-
tudhattunk.

Ugyanezen a napon, a Velinszky
László Városi Könyvtárban, és a

Zsolt utcai fiókkönyvtárban
Bálint Ágnes íróval
találkozhattak a gyerekek. A
kérdések nyomán lassan minden
könyve, televíziós figurája szóba
jött: Böbe baba, Mazsola, Frakk.
A kis olvasók egyik ámulatból a
másikba estek. "Ezt mind az író-
néni írta?"

Kóka Rozália mesemondó
Bakonycsernyén majd Móron a
városi könyvtárban volt a gyerekek
vendége. Móron ekkor volt a mese-
mondó verseny döntője.

Sárbogárdon a városi könyvtárban
Lendvai Gábor Az óriás
pandák földjén cimmal tartott
előadást. A sárbogárdi születésű
biológus két évig volt tanulmány-
úton Kinában, élményeiről beszélt.
Székesfehérváron a VOK gyermek-
könyvtárában Foky Ottó báb-
filmrendezővel rendeztek
találkozót, a nagyszerű
rendezvényről sok élménnyel
távoztak az olvasók.

December 5-én Székesfehérvárra
a városi könyvtár fiókkönyvtáraiba
látogatott Nemere István.
Érdekes történeteivel elragadta a
gyerekek fantáziáját.

Karácsonyi Violetta ezen a
napon a sárbogárdi gyerekekhez
vitte el kedves műsorát a városi
könyvtárba.

December 7-én Bicskére látogatott
Berkes Péter a 2. sz.

Általános Iskola könyvtárába. A
bicskei városi könyvtár gyermek-
könyvtárában másnap december
8-án Agyagozzunk együtt cimmal
tartottak foglalkozást, vendégük
Kis Irén keramikusművész volt.

Martonvásáron ezen a napon
értékeltek Az ember feje nem
lexikon című olvasópályázatot.
Ekkor találkoztak a Móra Könyvklub

tagjai Árva Ilona grafikus-
művésszel, akinek kiállítását
december 17-ig látogathatták.
December 9-én Székesfehérváron
az SZMT Központi Könyvtárban a
Süni című lap szerkesztőivel
találkoztak a gyerekek. Rajz-
pályázatot is hirdetett a könyvtár,
a legszebb alkotás jutalma egy
valódi, élő kismacska volt. Ezen
a napon megint megyénk vendége
volt Kóka Rozália Dunaúj-
városban az MMK gyermekkönyv-
tárában.

December 12-én Székesfehérváron
a KÖFÉM szakszervezeti könyv-
tárban Schmidt Egon író
látta vendégül.

December 14-én Fehérvárcsurgón
és Bodajkon a községi könyvtárban,
Székesfehérváron az Ikarus szak-
szervezeti könyvtárban csodálták
a gyerekek Marék Veronika
meséit, rajzait.

A tervezettnél több rendezvény
volt a hosszúra nyúlt gyermek-
könyvhéten. A felsoroltakon túl
szinte minden könyvtár szervezett
videó-vetítéseket, vetélkedőket,
rajzversenyt és sok helyen télapó-
ünnepeket.

Naponta találkozhattunk a Fejér
Megyei Hírlap oldalain a gyermek-
könyvhét eseményeivel.

Némethné
Felföldy Magdolna

MEGALAKULT A VÖRÖSMARTY TÁRSASÁG

November 26-án 15 órakor
kezdődött az az alakuló ülés, amit
a Vörösmarty Társaság Szervező-
bizottsága hívott össze Székes-
fehérváron a Pelikán terembe. A
mintegy másfélszáz meghívott és
érdeklődő meghallgatta Vörösmarty
Mihály Gondolatok a könyvtárban
című versét /elmondta Kovács
József/, majd megemlékeztek a
Társaság múltjáról, az
előzményekről /Harza László,
Bakonyi István/. Irodalmi műsort
a Látókör tagjai adtak.

A szervezőbizottság meg-
bizásából az alakuló ülést Pál
Istvánné vezette. A hivatalos
részben elsőként az alapszabály-
tervezetet ismertette dr. Borza
János, amit a jelenlévők meg-
vitattak és elfogadtak. Ahhoz, hogy
a megalakulást kinyilváníthassák és
a vezetőséget megválaszthassák,
előbb tisztázni kellett a belépett
tagok számát. A korábban be-
érkezett jelentkezéseket és a
frissen jelentkezettek belépési
nyilatkozatát összeszámolva,
összesen 99 alapítótag vett részt
a további döntésekben.

Megválasztották a Társaság
tisztviselőit. Elnök: Kalász
Márton, általános alelnök: Román
Károly, tudományos alelnök:
dr. Mohácsi Károly, művészeti

alelnök: Bakonyi István, ügy-
vezető titkár: Szele István. A
Társaság tiszteletbeli elnökké
választotta Könczöl Imrét.

Az elnökség további tagjai:
Altorjai András, Balsay István,
Bella István, Escher Ilona, Harza
László, Jávor Ottó, Kaszás István,
Kolozsváry Kende, Kremniczky
Gábor, Pap Károly, Pál Istvánné,
Sobor Antal, Szemere Gyula,
Szörényi László, Ujházi Péter,
Takács Imre, Wéber Antal,
Zágoni Erzsébet.

Idézet az alapszabályból:

"A Társaság fő célja Vörösmarty
Mihály szellemi hagyatékának
ápolása, az életmű vizsgálatának
segítése és a helyi irodalmi
hagyományok felkutatása, nép-
szerűsítése.

A Vörösmarty -életművön kívül
különös jelentőséggel bír a mai
magyar irodalom és közgondolkodás
olyan értékeinek felkarolása,
melyek közvetlenül vagy közvetve

kapcsolódnak szűkebb hazánk
irodalmi és művelődési
hagyományaihoz."

"A Társaság az egykor Székes-
fehérvárott működő, a költő
nevével jelzett művelődési
közösség örökségét szeretné újra-
éleszteni és korunk szellemének
megfelelő tartalommal megtölteni."

A Társaság országos ható-
körű kíván lenni. Működési területe
a Magyar Népköztársaság. Fel-
ügyeleti szerve a Művelődési
Minisztérium.

A Vörösmarty Társaság
elnökségében és tagjai sorában
könyvtárosok is vannak. További
jelentkezések ügyében Szele
István ügyvezető titkár /Városi
Tanács Székesfehérvár/ vagy az
elnökség bármely tagja meg-
kereshető.

H. É.

„Legszentebb vallás
a haza s emberiség.”

(Vörösmarty Mihály)

KÖVEK, SZÍNEK, EMBEREK

„Kórházi ápoltak szellemi szórakoztatására”

Újságok és könyvek

a fehérvári kórház betegeinek a század első évtizedeiben

A kórházban ápolott betegeknek a mai viszonyok között - állapotuknak megfelelően - a televízió, a rádió, az újságok vagy a könyvek lehetővé teszik szórakozásukat, művelődésüket, valamint a kórházon kívüli világ napi eseményeinek követését. A jó közérzet megteremtésével ez hasznos kiegészítője lehet a gyógyító munkának, egyben a kórházból gyógyultan távoznak is elősegíti a zökkenőmentes visszailleszkedést a mindennapi életbe. A televízió és a rádió megjelenése előtt az újságok és a könyvek lehettek csak azok az eszközök, amelyek hozzájárulhattak a kórházi szolgáltatásokhoz. Az olvasmányokkal való ellátás félig-meddig intézményes biztosítására találunk példát a vármegyei Szent György Közkórházban, a századeleji Székesfehérváron.

Az esemény nem előzmény nélküli. A XIX. század első feléből már ismerünk példákat arra, hogy könyvekkel látták el a betegeket, főként a nyugtatás, a szórakoztatás céljából. A massachusettsi kórházban 1821-ben olyan könyvtárat létesítettek, amely szórakoztató, érdekes könyveket szerzett be és ajánlott olvasásra a betegeknek. Hasonló jellegű művekkel egészítette ki könyvtárának állományát ebben az időben a svájci Bürgerhospital is. /1/ Magyarországon, eddigi ismereteink szerint elsőként 1852-ben jött létre ilyen jellegű könyvtár a pesti Szent Rókus Kórházban, és tudomásunk van arról, hogy a dr. Batizfalvi Samu által Pesten, 1859-ben alapított Sebészeti és Orthopediai Magángyógyintézet is rendelkezett a betegek részére létrehozott könyvtárral. /2/

A XIX. század végén Székesfehérváron is felmerült már annak gondolata /igaz, hogy csak egy javaslat erejéig/, hogy a városi kórház betegei számára könyveket vásároljon a városi tanács. A város törvényhatósági bizottsága 1893. november 27-i közgyűlésén tárgyalta azt az indítványt, hogy a tanács rendelje meg egy példányban Jókai Mór összes műveinek száz kötetre tervezett nemzeti diszkiadását, s ezek a kötetek képezzék a városi közkönyvtár alapját. Az indítvány vitájában dr. Neumann Bernát is felszólalt: helyeselte a nemzeti diszkiadás megvásárlását, de azt javasolta, hogy Jókai műveit "ajándékozzák a kórháznak, hol az üdülő betegek élvezetet találnak benne". /3/ A közgyűlés végül az eredeti indítványt fogadta el, így Jókai művei nem a kórházba kerültek, hanem a városi könyvtár elsőként beszerzett kötetei lettek. Dr. Neumann javaslata

azt mutatja, hogy a kórházban gyógyuló betegek olvasmánnyal való ellátása - mint jogos igény - már ekkor felmerült a városi törvényhatósági bizottság egyes tagjaiban.

Újságok a vármegyei kórház betegeinek

A vármegyei Szent György Közkórház 1901. január 2-án nyílt meg Székesfehérváron. A korszerű pavilonrendszerben épült intézet az első évtizedben anyagi nehézségekkel küszködött, s az orvosi létszám is elégtelen volt. /4/ Megnyitásának első évében 47864, 1906-ban pedig 55756 volt az ápolási napok száma, ami azt jelentette, hogy az eredetileg tervezett száz beteg helyett gyakran kétszáz is szorongott a kórtermekben. /5/ Gróf Széchenyi Viktor főispán 1907. február 22-én tartott kórházi vizsgálata során meglátogatta a kórtermeket is, elbeszélgetett a betegekkel, érdeklődött ápoltatásuk és ételmezésük színvonaláról. /6/ A vizsgálat során a főispán mindent a legnagyobb rendben talált a csekély személyzethez és a rendelkezésre álló anyagi erőkhöz viszonyítva. /7/

Valószínű, hogy e látogatás, az orvosokkal és a betegekkel való beszélgetés, valamint a korábbi hazai példák nyomán keletkezett az az elképzelés, amelyet Szüts Jenő alispán fogalmazott meg Havranek József polgármesternek címzett átiratában:

szám: 2632/1907

Fejérvármegye alispánjától

Tárgy: A kórházi betegeknek olvasmánnyal való
ellátása

Polgármester úrnak

Helyben

- A Szent György kórház azon ápoltságainak kiknek állapota megengedi módot akarván nyújtani arra, hogy szellemi szórakozás és önművelés végett jó könyveket és újságot olvashassanak, míg egyrésztől Főispán úr Ő méltósága szives volt vállalkozni a Dunántúli Közművelődési Egyesület útján egy alkalmas könyvtár beszerzésére én a betegeknek újságokkal való ellátását oly módon óhajtanám eszközölni, hogy a város egyes pontjain gyűjtőszerények állíttatnának fel, melybe a városnak a humánus cél iránt érzékkel bíró közönsége átolvasott hírlapjait bedobná, honnan aztán azok naponként kiszedetvén, a kórházi ápoltság szellemi szórakoztatására fordíttatnék.

Három ilyen gyűjtő szekrényt óhajtanék egyelőre felállíttatni. - Azon kéréssel fordulok tehát Nagyságodhoz, hogy nemes humanitárius célra való tekintettel engedélyezni méltóztassék, hogy egy-egy ilyen kisebb

póstaszekrény nagyságú gyűjtő láda a városházán és a városi színház épületén elhelyezhető legyen.

Erre nézve - a szükséges további intézkedések megtehetése végett szives értesítését mielőbb kérem.

Székesfehérvár 1907. márczius 11én

Szüts Jenő
alispán/8/

A helyi hírlapok mindegyike közölte az átirat tartalmát, és elismerő jelzőkkel illette a javaslatot. Mint irták: "... az alispán nemesen gondolkodó, fenkölt szelleméről tesz tanubizonytságot."/9/ "Gondoskodni akar a Szent-György közkórház javuló betegeinek szellemi táplálékáról."/10/ "A szép és nemes eszme csak kivitelre vár és reméljük, hogy a városi tanács nem gördit akadályt elébe és megengedi a gyűjtőszekrények kifüggesztését."/11/

Az alispán, a javaslatában három gyűjtőszekrényről tett említést, viszont csak kettő elhelyezésére /városháza, városi színház épülete/ kért engedélyt. A Székesfehérvári Friss Újságból tudjuk, hogy a harmadik szekrényt a megyeháza falára kivánták elhelyezni, s ehhez nem volt szükség a polgármester jóváhagyására./12/ Havranek polgármester, miután véleményt kért és kapott Reé István városi rendőrfőkapitánytól, hamar döntött az ügyben: márczius 17-én értesítette az alispánt arról, hogy a legkézségesebben beleegyezik a szekrények elhelyeztetésével a városháza és a városi színház épületén. A szekrények elkészítésére ifj. Ditmár József bádogosmester kapott megbízást, s a zöldre festett, és megfelelő felirattal ellátott gyűjtőszekrények május 18-tól már a falakra erősítve várták a kiolvasott újságokat./13/

A nagy nyilvánosságot kapott gyűjtési akció sikeresen indult, és több mint egy év múlva arról értesülhetünk a Fejérmegyei Naplóból, hogy a reggelenként kiszedett újságokat mohó érdeklődéssel kapkodják szét a betegek. A gyűjtőszekrényekből többnyire A Nap, a budapesti szenzációsajtó legelső lapja, az olvasmányos rovatokkal rendelkező Budapesti Napló, az egyszerű és népszerű írásokkal szórakoztató Friss Újság, valamint a Népszava került ki. A Fejérmegyei Napló cikkírója mint szomorú tényt állapítja meg, hogy a katolikus sajtó hírlapjaiból, mint az Uj Lap, a Fejérmegyei Napló, a Magyar Állam és az Alkotmány ritkán akad egy-egy példány a bedobottak között./14/ A szekrényekbe azonban később nemcsak a kiolvasott újságokat, hanem tévedésből leveleket is bedobtak, s az is előfordult, hogy a ládákat nem naponta, hanem esetenként csak hetek múltán ürítették ki. Így például 1912. január 29-én a rendőrkapitányi hivatal 56 db olyan levelet juttatott el a postára, amelyeket még karácsony előtt dobtak be a színház épületén kifüggesztett szekrénybe. Ez az eset végleg eldöntötte az újsággyűjtés sorsát: a ládákat 1912 februárjában minden különösebb bejelentés nélkül leszerelték./15/

Mint olvashattuk, Szüts Jenő alispán az újsággyűjtést elindító levelében említést tett arról is, hogy gróf Széchenyi Viktor főispán vállalkozott egy alkalmas könyvtár beszerzésére a Dunántúli Köz-
Művelődési Egyesülettől. A közműveltség terjesztésére 1892-ben alakult egyesület már évek óta akart egy könyvtárral rendelkező fiókegyesületet létrehozni Székesfehérváron. A főispán mindig kitért az engedély megadása elől, ugyanis nem tartotta időszerűnek egy új közművelődési egyesület megjelenését a városban, viszont felhasználva az alkalmat, az 1907. február 28-án kelt levelében a következő kéréssel fordult az egyesület budapesti elnökségéhez:

"A mintegy 200 beteg befogadására berendezett Fejér vármegyei Szent-György közkórház habár a gyógykezeléshez és a betegek különbeni kifogástalan ellátásához minden szükségessel el van látva, mégis egy tekintetben hiányosan van felszerelve, nevezetesen nincsen könyvtár, melyből azon betegek, akiknek kórállapota azt megengedi, jó olvasmányokkal elláthatók lennének, úgy, hogy azon szegény betegek, akik maguk olvasmányok megszerzéséről nem gondoskodhatnak, kénytelenek mindenféle szórakozásról lemondani, pedig éppen közművelődési szempontból is igen fontos lenne, hogy a társadalom azon osztálya, amely betegség esetében gyógykezelés céljából a közkórházat keresi fel, s mely társadalmi osztály egyébként mindennapi kenyérkereső munkája mellett nem igen jut hozzá, hogy olvasással szellemi képzésére is gondot fordítson, legalább akkor, midőn a kórházat kénytelen felkeresni, módot találjon arra, hogy ismereteit jó olvasmányokkal gyarapíthassa. ...

Van szerencsém ennek alapján a tek. Elnökséghez azzal a kérelemmel fordulni, sziveskedjék egy kórházi használatra alkalmas magyar nyelvű könyvtárt összeállítani, és ezzel a Fejérmegyei Szent György közkórházat megajándékozni ..."/16/

Az egyesület elnöke, március 8-i válaszlevelében az egyesületi választmány támogatásáról biztosította a főispánt, s közölte, hogy figyelembe veszik kérését az évi könyvtári rendelmény szétosztásakor. A fennmaradt levéltári iratok szerint egészen november 30-ig nem történt semmi a könyvtár ügyében, és itt a levelezés folyamata is megszakadt, /17/ de a Magyar Minerva köteteiből kiderül, hogy 1908-ban, a Dunántúli Közművelődési Egyesület alapításában létrejött a nyomtatott katalógussal rendelkező könyvtár, a kórház nem fertőző betegek részére.

A 165 kötetet kitevő 153 mű a gondnoki hivatalban, a felvételi épület földszintjén kapott helyet, és hetenként egyszer, vasárnap lehetett kölcsönözni állományából. Használata díjtalan volt, 1909-ben 138 olvasónak 336 kötetet, 1912-ben pedig 262 olvasónak 1080 kötetet kölcsönzött ki Kirisits József, a könyvtárosként is tevékenykedő gondnok. /18/ Azt, hogy a

kölcsönzési adatok eredményt vagy kudarcot jelentenek-e, igen nehéz eldönteni, hiszen nem tudhatjuk, hogy a betegek közül hányan voltak olyan állapotban, hogy egyáltalán olvasni tudtak, és azt sem tudhatjuk, hogy hányan voltak, akik egyáltalán tudtak olvasni. Az azonban ismeretes, hogy 1912-ben 3000 fölött volt az évi beteglétszám./19/

A könyvtár állománya megmaradt az 1908. évi alapítás szintjén, állományfejlesztés nem történt 1912-ig. A későbbi évekből eddig még nem került elő a könyvtárra vonatkozó adat. Nem ismerjük azt, hogy meddig használták a kórház betegei. Lehet, hogy a könyvek még megérték az 1944. évi őszi bombázásokat, majd az utcai harcokat, de a lerombolt kórházi épületek helyreállítása után még az emléke is eltűnt az 1907-es újsággyűjtő és könyvtárszerző akciónak. A kórház történetét feldolgozó monográfia nem tesz említést sem az 1907-től 1912-ig meglévő újsággyűjtésről, sem az 1908-tól működő betegek könyvtáráról. A nyolcvan éve történtek fel-elevenítésével bemutatható volt a vármegye akkori vezetőinek - valójában igen szerény eredményü - törekvése a "kórházi ápoltak szellemi szórakoztatására".

J e g y z e t e k

1. Benjámín Judit - Bolgár Ágnes: Idősek és betegek könyvtári ellátása. Szakirodalmi szemle. Bp. 1981. p. 56.
2. Batári Gyula: Biblioterápia Magyarországon a XIX. században. = Orvosi könyvtáros. 1981. 3. sz. p. 253-257.
3. Közgyűlés városunknál. = Székesfehérvár és vidéke. 1983. nov. 28. p. [3.] - Az "üdülı betegek" a korabeli szóhasználatban a gyógyuló betegeket jelentette: A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára. 3. köt. Bp. 1976. p. [1046.]
4. Hornyánszky Károly: A Fejér megyei kórház története. 1900-1972. Székesfehérvár, 1974. p. 11., 14.
5. A Szent-György közkórház. = Fejérmegyei napló. 1907. márc. 21. p. [1]-2.
6. Látogatás a Szt-György kórházban. = Székesfehérvár és vidéke. 1907. febr. 23. p. 4. - A főispán a Szent György-kórházban. = Fejérmegyei napló. 1907. febr. 23. p. 3-4.
7. Közigazgatás a vármegyénél. = Székesfehérvár és vidéke. 1907. márc. 12. p. 2-3.
8. Fejér Megyei Levéltár. Székesfehérvár thj. város Tanácsának iratai. Általános iratok 4089/1907.
9. Az alispán a Szent-György közkórház betegeiért. = Fejérmegyei napló. 1907. márc. 14. p. 2-3.

10. Humánus intézkedés. = Székesfehérvár és vidéke. 1907. márc. 14. p. 2.
11. A vármegye alispánja a Szent György közkórház betegeiért. = Székesfehérvári friss újság. 1907. márc. 15. p. [1.]
12. U. o.
13. Lásd a 8. sz. jegyzetet.
14. A szeretet nevében. = Fejérmegyei napló. 1908. júl. 23. p. 2-3.
15. Lásd a 8. sz. jegyzetet.
16. Fejér Megyei Levéltár. Fejér vármegye főispánjának általános iratai. IV. 324. Közművelődési egyesületek 1875-1942. 189. sz.
17. U. o.
18. Magyar Minerva. A magyarországi múzeumok és könyvtárak címkönyve. 4. évf. 1904-1911. Bp. 1912. p. 898. - 5. köt. 1912-13. Bp. 1915. p. 870-871.
- A Dunántúli Közművelődési Egyesület könyvtári jelentése és számadásai az 1909-ik /huszadik/ egyleti évről. Szerk. Fodor Oszkár. Bp. 1910. p. 26. A jelentés szerint /eltérően a Magyar Minervától/ hetenként kétszer volt kölcsönzés és 1909-ben 242 egyén 386 kötet könyvet olvasott.
19. Hornyánszky Károly i. m. p. 15.

Kégli Ferenc

TÁJÉKOZÓDÁS

Az utóbbi időben felgyorsult társadalmi és politikai változások lapkiadásunkban is éreztetik hatásukat: egyre több új, friss szellemiségű, a konvencióktól nyíltan elszakadó időszak kiadvány lát napvilágot. Könyvtáros legyen a talpán, aki biztonsággal eligazodik a nap mint nap rázúduló információözönben, s az unalomig ismert anyagi nehézségek ellenére nem csupán azon töri a fejét, mely folyóiratok lemondásával takaríthatna meg egy kevés pénzt intézménye számára, de kellő elszántsággal rendelkezik meglévő állományának felfrissítéséhez is. A könnyebb tájékozódás érdekében az alábbiakban a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár olvasótermének polcain megjelent újdonságok közül ismertetünk egy csokorra valót.

Hitel : Független irodalmi, társadalmi, kritikai lap / Szerk. elnöke Csoóri Sándor ; főszerk. Biró Zoltán. - 1.évf. 1.sz. (1988). - Bp. : ISIS Kiszövetkezet. - 28 cm

Kéthetenként

ISSN 0238-9908 : egyes szám ára 39,- Ft : előfizetési díj fél évre 468,- Ft, egy évre 936,- Ft

A lap alapításának gondolata egy évtizeddel ezelőtt született meg, tervéhez Illyés Gyula adta a nevét. A szépirodalmi írások mellett cikkeket közöl a politika, a kultúra, a gazdaság, tehát a teljes magyar közélet bármely területéről és bármely kérdéséről, ha az a magyarság létét közletről érinti. Amint a szerkesztők írják: "Szeretnénk folytatni, mai igények és mai követelmények szerint azt, ami a Válasz megszűnésével annak idején abbamaradt. Szolgálni akarunk: magyarságot és emberséget együtt, egy nemzetet és emberiséget szétziláló, embereket és népeket próbáló század utolsó éveiben."

Megrendelni a postán keresztül lehet, vagy az alábbi címen: Eötvös Könyvesbolt és Könyvszolgálat 1093 Budapest, Szamuely u. 41.

Kapu : Független kulturális és közéleti folyóirat / Szerk. Brády Zoltán. - 1. [évf.] 1. [sz.] (1988). - Bp. : Idegennyelvű Folyóirat Kiadó Leányvállalat. - 28 cm

Rendszeresen

A folyóiratot a szerkesztők a világ magyarságának is szánják. Ezért a hazaiak mellett rendszeresen közlik külföldön élő magyarok műveit, és első, tematikus számuk főként a határainkon kívül élő magyar kisebbségek helyzetéről szól. Minden friss szellemi alkotásnak, érdekes, közreadható véleménynek helyt adnak - még ha az el is tér a kormány, vagy akár a szerkesztőség által képviselt nézetektől. Szépirodalmi írásai a kortárs magyar irodalomból adnak izelítőt. Megvásárolható számonként.

| Liget : Irodalmi és ökológiai folyóirat / Hazafias Népfront ; szerk. Levendel Júlia, Horgas Béla. - 1. [sz.] (1988). - Bp. : "Egészség" Alkoholmentes Rehabilitációs Egyesület. - 23 cm
| Negyedévenként
| ISSN 0238-7565 : egyes szám ára 38,- Ft

A folyóiratban a mai ember erkölcsi karakteréről, a társadalomban és a természetben elfoglalt helyéről, a reform-folyamatok humán kérdéseiről esik szó. A beköszöntőben ezt olvashatjuk Levendel Júlia tollából: "Az ökológia számunkra nemcsak tudomány, hanem az érzékenység formálója is, áthatja gondolkodásunkat és erkölcsünket. Új belátása az ősrégi tudásnak, hogy minden együtt, egységben működik."

A 10 000 példányban megjelenő lap kiadójának, az "Egészség" Alkoholmentes Rehabilitációs Egyesületnek bárki pártoló tagja lehet, aki 150 Ft-ot elküld az alábbi címre: 1525 Budapest 114. A gyógyult betegek, nehéz helyzetű emberek rehabilitációjára alakult egyesület segítői egy évig díjmentesen kézhez kapják a Liget számait. Egyébként a Magyar Posta terjeszti a lapot.

| Reform : Független, demokratikus hirmagazin / Főszerk. Tőke Péter. - 1. [évf.] P 1.sz. (1988). - Bp. : Reform Lap- és Könyvkiadó Rt. - 28 cm
| Hetenként
| ISSN 0238-9037 : egyes szám ára 29,- Ft

A hirmagazin - nevéhez méltóan - a politikai-társadalmi és gazdasági reformok előmozdítását tekinti feladatának. A ma emberét foglalkoztató kérdések minél több oldalú bemutatására törekszik - ütköztetve a különböző véleményeket, teret adva a társadalomban zajló vitáknak. A maga eszközeivel igyekszik hozzájárulni a társadalmi nyilvánosság kiszélesítéséhez, a közélet tisztaságának előmozdításához, a politikai kultúra, a felelősségteljes vitaszellem fejlesztéséhez. Műfajából adódóan a hasznos információk mellett érdekes sztorikkal igyekszik szórakoztatni olvasóit.

A vidéken 60 000, a fővárosban 40 000 példányban megjelenő lap a helyi hírlapárusoknál szerezhető be, vagy a Magyar Postán keresztül lehet megrendelni.

Stádium : irodalom, művészet, kultúra = Stadium : Gesellschaft und Kultur / szerk. biz. Balogh János ... et al. - 1. sz. (1988). - Bp. : Pesterzsébeti Múzeum. - 24 cm
Négyhavonként
ISSN 0238-8901 : egyes szám ára 30,- Ft

Részben magyar, részben német nyelvű folyóirat, vagyis a Magyarországon élő német nemzetiségűekhez is szólni kíván. Írásai főként irodalmi-művészeti tárgyúak, de nem zárkózik el más tudományterületek elől sem /pl. Hanák Péter: Van-e Magyarországnak túlélési lehetősége? c. cikke és "A biológiai túlélés esélyei" c. beszélgetés a magyar nyelvű részben, vagy Berend T. Iván "Magyarország Európában" c. előadásának ismertetése németül/. Emellett külön rovatban, bő terjedelemben olvashatók benne a magyar könyvtermés egy-egy darabját elemző kritikák. Számonként megvásárolható, illetve megrendelhető a következő címen: Pesterzsébeti Múzeum 1203 Budapest, Baross u. 53.

ALFÖLDINÉ DÁN Gabriella - HEGEDÜS Péter:
Marketing a könyvtárban: az alkalmazás kérdései és lehetőségei 1. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás. 1988. 9. sz. 383-396. l.

A szakirodalom a könyvtárakban alkalmazható vállalatgazdasági módszerek és eljárások közül a leggyakrabban a marketinget javasolja. A tanulmány e módszer könyvtári szempontú ismertetése.

A marketing kezdetei a század elejére nyúlnak vissza, tudományosan megalapozott formáját azonban csak az ötvenes évektől kezdték alkalmazni a fejlett tőkés országokban, könyvtári alkalmazása pedig a hetvenes évek elején kezdődött. Magyarországon a könyvtárak és az információs intézmények kezdetben idegenkedtek tőle, így hazai térhódítása ezekben az intézményekben még később indult el.

A könyvtári területen a marketingszemlélet kialakítása az erőforrások ésszerűbb kihasználását és a felhasználók igényeinek mind teljesebb kielégítését igéri. A Kotler által kidolgozott tág marketingkoncepció a csere fogalmához kapcsolódik. Mivel a könyvtárakban is egyfajta cserefolyamat érvényesül, e koncepció itt is alkalmazható, kiterjesztve azt az árukon kívüli termékekre, mint pl. az információ. Weigand határozta meg az információs marketing fogalmát, amely magában foglalja az információs tevékenység szükségletre orientált tervezését, előkészítését, ellenőrzését. A cél a kommunikatív csere az információs potenciál és az információs szükséglet között. A két oldal összhangba hozása csak a marketing nyújtotta lehetőségek és eszközök igénybevételével valósítható meg. A szolgáltatások közelítése a felhasználói igényekhez megköveteli a felhasználók, a felhasználói igények és szokások vizsgálatát. A szükségletek vizsgálatának fő meghatározója ma a gazdálkodás szempontja, szemben a korábbi nagy kiterjedésű empirikus és társadalomtudományi részvizsgálatokkal.

Nincs olyan könyvtár, amely a közösség valamennyi tagjának igényét ki tudná elégíteni, mert a felmerülő igények és a kínált szolgáltatások találkozási "helye" /a piac/ nem homogén. A piac rétegekre bontása a piacszegmentálás, amely a piacot egynemű rétegekre bontja, s így a szolgáltatáskínálattal jobban alkalmazkodhatunk a feltárt hasonló felhasználói rétegek igényeihez. A piacszegmentáció típusai: demográfiai szegmentáció /kor, nem, jövedelem stb./; földrajzi szegmentáció; pszichográfiai szegmentáció /életstílus, személyiség/; viselkedés lélektani szegmentáció /felhasználói magatartás/. A felhasználói magatartás egyik fázisa, a szolgáltatásról alkotott vélemény a marketingmunka egyik kulcs-problémája.

A könyvtári marketing környezetét /nem szabályozható változók/ a társadalmi-kulturális irányzatok, a felhasználói magatartás jellemzői, a versenytársak stb. alkotják. A környezetben az utóbbi időben bekövetkezett változások is hozzájárultak a marketing könyvtári terjedéséhez, hiszen a könyvtárak elsődleges célja, hogy jelentőségük a nagy társadalmi-gazdasági és technikai változások korában se csökkenjen. A könyvtár, információs intézmény céljainak megvalósításához szükséges, a környezet jelenségeit reprezentáló információk összegyűjtése, a környezeti jelenségek tudományos vizsgálata a marketingkutató.

A kidolgozott célrendszer alapján az intézmény meghatározza cselekvési stratégiáját, azaz marketingprogramját. A marketingprogramban az árhoz, az elosztási helyhez, a termékhez /szolgáltatáshoz/ és az értékesítés ösztönzéséhez kapcsolódó eszközt használnak, melyek optimális "keverése" a marketingmix.

Az információs ágazatban létrehozott termék jellemzője, hogy nem mindig "kézzelfogható", a tevékenységet és a tevékenység eredményét nem könnyű szétválasztani, s az eredmény általában nem tárolható.

Ami a könyvtári szolgáltatások árát illeti, a tényleges költségek megállapítása nehéz feladat. Általában az alapszolgáltatásokra /tájékoztatás, kölcsönzés/ nem állapítanak meg árakat, a felhasználói díjakat elsősorban a különleges szolgáltatások után szorgalmazzák. A kiemelt szolgáltatások /pl. bibliográfiák készítése/ értékesítése esetében az árat nem a szűkebben vett költségek alapján kell megállapítani. Az ár a piacot informálja arról, hogy a könyvtárosok milyen értéket tulajdonítanak a szolgáltatásnak. Az árpolitika szempontjából a könyvtárak, információs intézmények három típusa: ingyen nyújtott szolgáltatások /főleg a közművelődési könyvtárak/; szak-könyvtárak /keveredik az eszmei érték és a valóban mérhető érték fogalma/; a korszerű számítástechnikával felszerelt információs központok.

Az elosztással, mint marketingeszközzel kapcsolatos döntésnél figyelembe veendő szempontok: gyorsaság, frissesség, az információs terméket hordozó média. A szempontok hozzárendelése az információs termékekhez vezet a megfelelő elosztási csatorna /maga a könyvtáros, posta, számítógépes hálózat stb./ kiválasztásához.

A negyedik elem az értékesítést ösztönző eszközök csoportja. A közvetett kommunikáció eszközeinek, a cégreklámoknak és főleg a public

relationsnek van elsőbbsége a közvetlen eszközökkel szemben. Döntő jelentősége van az ún. belső kommunikációnak: meghatározza a könyvtáros viselkedését, az intézmény iránti lojalitását. A könyvtáros fellépésével hozzájárul a felhasználókban a pozitív intézményi kép kialakulásához.

A tanulmány második része egy marketingprogram előkészítését és felépítését ismerteti, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtárának példáján, s a folyóirat 10. számában olvasható.

NAGY Attila: "... Mert keresik az életük értelmét"?
Helyzetkép a 15-18 évesek olvasási kultúrájáról. =
Kultúra és Közösség. 1988. 5. sz. 78-82. l.

Az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ 1983-84-ben országos vizsgálatot végzett a 15-18 éves fiatalok olvasási szokásairól.

Először megnézték azt, hogy az olvasás milyen helyet foglal el a korosztály szabadidős tevékenységei között, s azt találták, hogy - 25 vizsgált tevékenységi forma közül - a szépirodalom-olvasás csak a 9., az ismeretközlő művek iránti érdeklődés csak a 17. helyen áll a rangsorban. A korábbi /1968-as/ eredményekhez viszonyítva ez határozott visszaesést jelent. Ugy tűnik, az a tendencia, hogy a kötetlen társas együttlétek kerülnek előtérbe az intellektuális jellegű tevékenységek rovására.

Az aktuális olvasmányok vizsgálata alapján megállapítható, hogy a fiatalok olvasási szokásait, izlését nagymértékben befolyásolja az iskola. Míg a gimnáziumi tanulók ebben az értelemben igényesebbé válnak az évek során, a szakmunkásképző intézetek hatása inkább negatív.

A kedvenc szerzők listájának tanulmányozásakor a romantika és a realizmus térvesztése, a szórakoztató irodalom népszerűbbé válása figyelhető meg. Ez a folyamat tulajdonképpen már a hatvanas évek végén elkezdődött, s azóta a gyermekirodalom továbbélésével és a tudományos-fantasztikus művek mint új műfaj előretörésével egészült ki.

A mai 15-18 éves korosztály olvasmányválasztásában a korábbival szemben infantilisabb. A felnőttek világával való megismerkedésükben inkább támaszkodnak a mindig kéznél levő tévé- és videóműsorokra, mint az intellektuális erőfeszítést kívánó szépirodalmi olvasmányokra.

A vizsgálatból leszűrhető legfontosabb tapasztalatok és tennivalók: az olvasás alapvetően motivációs kérdés; néhány kisebb csoport /pl. az átlagosnál jobb gimnáziumok tanulói; felekezeti iskolába járók/ értékrendjében vezető helyen szerepel az olvasás; az 1978-as kedvező tantervi változtatásokat az irodalomtanítási célok és módszerek változásának kell követnie.

1. Társadalmi-politikai küzdelmek Fejér megyében 1849-1865. között.
/OKTV-dolgozathoz./ 10 tétel.
Összeállította: Magony Imre.
2. Az ifjúsági mozgalmak Fejér megyei története. /Kiadványhoz./
104 tétel.
Összeállította: Mikola Katalin.
3. Írások Áron Nagy Lajos festőművészről, 1983-1987. /Kiadványhoz./
6 tétel.
Összeállította: Magony Imre.
4. Néprajzi és művelődési hagyományok Mohán. /Szakdolgozathoz./
25 tétel.
Összeállította: Magony Imre.
5. Középiskolás fiatalok szabadidős elfoglaltságai, szórakozási szokásai.
/Szakdolgozathoz./ 21 tétel.
Összeállította: Kiri Angéla.
6. A Vértes növényvilága. /OKTV-dolgozathoz./ 21 tétel.
Összeállította: Magony Imre.
7. Narkomániák, toxikomániák. /Szakmai feladathoz./ 55 tétel.
Összeállította: Mikola Katalin.
8. A magyar vizügyi, vízgazdálkodási irányítás története 1945-től
napjainkig. /Szakdolgozathoz./ 38 tétel.
Összeállította: Komlói József.

Az irodalomjegyzékeket - kérésre - másolatban rendelkezésre
bocsátjuk.

Mikola Katalin - Komlói József

LEGFONTOSABB JOGSZABÁLYOK

1988. június - december

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 112/1988. /X. 6./ NET határozata községek alakításáról, községi közös tanácsok és közös tanácsból kiváló községekben községi tanácsok szervezéséről. = Magyar Közlöny. 1988. 46. sz. 1086-1087. l.

II/d. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elrendeli községi tanács szervezését a Fejér megyéhez tartozó Gyúró, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Szárliget, Tordas községben.

A művelődési miniszter 7/1988. /III. 18./ MM rendelete a közvetlen megyei irányítású községi, nagyközségi tanács végrehajtó bizottsága szakigazgatási szervének feladatáról és hatásköréről, valamint a vonzaskörzeti feladatok ellátásáról. = Művelődési Közlöny. 1988. 8. sz. 590. l.

Utmutató a tanácsi közművelődési intézményekben, az alap- és középfokú nevelési-oktatási intézményekben, a színházakban, a zene- és táncművészeti intézményekben, valamint az egyéb művészeti intézményekben a szakirányú egyetemi, főiskolai végzettséggel rendelkező egyes dolgozók alapbére alsó bérhatárának módosítására kiadott 3/1988. /II. 2./ ÁBMH rendelkezés végrehajtásához. = Művelődési Közlöny. 1988. 10. sz. 670. l.

Az állami Bér- és Munkaügyi Hivatal és a Szakszervezetek Országos Tanácsa együttes irányelve a törzsgárdamoizgalomról. = Művelődési Közlöny. 1988. 12. sz. 715. l.

1988. évi VII. törvény az általános forgalmi adóról szóló 1987. évi V. törvény módosításáról. = Magyar Közlöny. 1988. 61. sz. 1277-1293. l.

1988. évi VIII. törvény a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1987. évi VI. törvény módosításáról. = Magyar Közlöny. 1988. 61. sz. 1293-1302. l.

A Minisztertanács 82/1988. /XII. 12./ MT rendelete a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1987. évi VI. törvény végrehajtásáról. = Magyar Közlöny, 1988. 61. sz. 1336-1347. l.

A Velinszky László Városi Könyvtár októberben irodalmi kirándulásra vitte azt a 23 gyermekolvasóját, akik a Velinszky László születésének 100. évfordulójára hirdetett rajzpályázat résztvevői, illetve a nyári szünidőre összeállított rejtvény legjobb megfejtői voltak. A résztvevők nyolc iskolából kerültek ki. Jártak az Alcsuti Arborétumban, megnézték Válon a Vajda János emlékszobát, Ercsiben a felújított Eötvös József emlékházat és Agárdon Gárdonyi Géza szülőházát. A képek Ercsiben és Agárdon készültek.

É V F O R D U L Ó K - 1989

1989-ben is több, Fejér megyében született vagy működött, kiemelkedő személyiség évfordulója lesz. Naptárunk közreadásával könyvtáros kollégáinknak kívánunk segíteni propagandamunkájuk tervezésénél, hogy programjaikban az országos évfordulók mellett helyet kapjanak megyénk emlékezésre méltó kiváló alakjai is.

Irodalomjegyzéket, könyvtárközi kölcsönzést kérhetnek a megyei könyvtártól, ha saját anyag nem lenne elég munkájukhoz.

- Február 11. Balassa József 125 éve született Baján /elhunyt 1945. február 26-án Budapesten/, bölcész, nyelvész, 1886-1892 között Székesfehérváron tanár, 1919-ben egyetemi tanár, 1920-1945 között a Magyar Nyelvőr szerkesztője.
- Március 13. Kodolányi János 90 éve született Telkiben /elhunyt 1969. augusztus 10-én Budapesten/, író, publicista, kritikus, Székesfehérváron érettségizett.
- Március 29. I. Mátyás király székesfehérvári koronázásának 525. évfordulója.
- Április 6. Ybl Miklós 175 éve született Székesfehérváron /elhunyt 1891. január 22-én Budapesten/, építész.
- Április 10. Baróti Szabó Dávid 250 éve született Baróton /elhunyt 1819. november 22-én Viten/, költő, műfordító, 1760-tól Székesfehérváron jezsuita tanár.
- Május 17. Rónay /Leitzinger/ Jácint János 175 éve született Székesfehérváron /elhunyt Pozsonyban 1889. április 17-én/, Benedek-rendi tanár, író, haladó természettudós, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a darwinizmus magyarországi terjesztője.
- Július 11. Dr. Koch László 80 éve született Kaposváron /elhunyt 1945. január 29-én Székesfehérváron/, 1938 után Enyingen,

Lepsényben, Mohán és Polgárdiban körorvos, Székes-
fehérvár első felszabadulása után az MKP vezetőségi
tagja, tiszti főorvos, a nyilasok meggyilkolták.

- Július 17.   H e r n á d i /Hercz/ György 90 éve született Székes-
fehérváron /elhunyt 1958. november 20-án Budapesten/,
író, újságíró, 1919-től KMP tag, a 20-as években német,
majd az osztrák KP tagja, 1944-ben Dachauba deportálták,
1946-tól 1958-ig Budapesten újságíró.
- Augusztus 27.   M a d a r á s z J ó z s e f 175 éve született Nemeskisfalun
/elhunyt 1915. január 31-én Kispesten/, politikus,
ügyvéd, az 1840-es években részese Fejér megye
ellenzéki mozgalmainak, 1848-49-ben a nemesi radikális
baloldal tagja, 1915-ig a sárkeresztúri kerület ország-
gyűlési képviselője.
- Szeptember 27.   A m e r i g o T o t 80 éve született Fehérvárcsurgón
/elhunyt 1984. december 13-án Rómában, sirja Buda-
pesten, a Farkasréti temetőben/ képzőművész,
antifasiszta.
- November 6.   M a d a r á s z L á s z l ó 80 éve halt meg Goodhopenben
/USA/ politikus, ügyvéd, a reformkorban Fejér vár-
megye ellenzéki mozgalmainak egyik vezető alakja,
1848-ban a csákvári kerület képviselője.

Összeállította: Szabó Józsefné

1988. június - december

Alba Regia liberata, 1688-1830 :
Emlékkiállítás a török hódoltság
alól 300 éve felszabadult Székes-
fehérvár újjászületéséről :

[Székesfehérvár, Csók István
Képtár, 1988. május 18. -
december 31.] / [a tanulm.
szerzői Siklósi Gyula et al.] ;
[a kiállítást rend. Siklósi Gyula
et al.] ; [kiad. a Fejér Megyei
Múzeumok Igazgatósága]. -
Székesfehérvár : Fejér M. Múz.
Ig., 1988. - 54 p., 18 t. : ill. ;
20 cm. - (István Király Múzeum
közleményei = Bulletin du Musée
Roi Saint Étienne. D. sor., ISSN
0586-3759; 181.)

Tanulmányok és kiállítási
katalógus. - Bibliogr.: p. 52-54.
- Deutsch sprachige Zusammen-
fassung

ISBN 963 7131 X 52

Áron Nagy Lajos... festőművész
emlékkiállítása : [Székesfehérvár,
István Király Múzeum, 1988.
augusztus 27. - október 23.] / [a
kiállítást rend. Sasvári Edit]. -
Székesfehérvár : István Kir. Múz.,
1988. - 12 p. : ill. ; 23x21 cm. -
(István Király Múzeum közleményei
= Bulletin du Musée Roi Saint
Etienne. D. sor., ISSN 0586-3759;

185.) (A Fejér Megyei Múzeum-
egyesület kiadványai = Publications
de l'Association des Musées du
Comitat Fejér, ISSN 0237-5346;4.)

Kiállítási katalógus. - Bibliogr.
a hátsó borítón

ISBN 963 7131 86 8

Benczik Jánosné

A móri csata : 1848 legutolsó
ütközete / [írta Benczik Jánosné].
- [Mór] : [Radó Vár. Kvt.], 1988.
- [20] p. : ill. ; 21 cm

Csilléry Miklós

A Sárközi Malomcsatorna Vizi
Társulat 30 éve a vizgazdálkodásban,
1958-1988 / [írta Csilléry Miklós
..., Annus Mária..., Heteyi
Sándor...]. - [Székesfehérvár] :
[Sárközi Malomcsatorna Vizi
Társulat], [1988]. - 31 p. : ill. ;
21 cm

Borítócim: 30 éves a Sárközi
Malomcsatorna Vizi Társulat

Csomor Lajos

Szent István koronázási
jelvényeinek eredete / Csomor
Lajos. - [Székesfehérvár] : József
Műv. Ház és Kvt., [1988]. - 27 p.,
[18] t. : ill. ; 20 cm. - (História
klub füzetek, ISSN 0237-7131 ; 1.)

Bibliogr. a jegyzetekben
ISBN 963 01 9031 1

Előadások Sárosd múltjából :
1986. október 20. / szerk. Farkas
Gábor; [előadók Kállay István et
al.]. - Székesfehérvár : [Fejér M.
Lvt.], 1988. - 58 p. : ill. ; 25 cm.
- [Fejér Megyei Levéltár
közleményei, ISSN 0238-4116; 3.]
ISBN 963 7233 02 4

Emlékkönyv az intézmény
alapításának 50. évfordulója
alkalmából / [közr. a] Vántus
Károly Szakközépiskola és Szak-
munkásképző Intézet ; [szerk. biz.
Jámbor Lajosné et al.]. - Székes-
fehérvár : Vántus Mezőgazd. és
Élelmiszerip. Szakközépisk. és
Szakmunkásképző Int., 1988. - 62
p. : ill. ; 21 cm

Fa Nándor

A Szent Júpát 700 napja / Fa
Nándor. - Bp. : Szépirod. Kvk.,
1988. - 419 p. : ill. ; 20 cm
Utleírás
ISBN 963 15 3739 0

Fejér megye hosszútávú
közlekedésfejlesztési terv-
javaslata : 2010 / [a tervet kész.
az MTESZ Fejér Megyei
Szervezetének keretében alakult
mbiz.]; [Nagy Ferenc ... a mbiz.
vezetője]. - Székesfehérvár :
MTESZ Fejér M. Szerv., 1988. -
32 fol., [2] t. fol. : ill. ; 29 cm +
mell. ([34] t. fol. : ill., térk. ;
29x42 cm)

Fejér megye statisztikai évkönyve
/ Központi Statisztikai Hivatal
Fejér Megyei Igazgatósága. - 1987
.- Székesfehérvár : KSH Fejér M.
lg. ; Bp. : SKV, 1988. - 245, 20 p.

: 29 cm

Indulás: 1965. - Megjelenés:
1966.

ISSN 0441-4837

Fejér Megyei Őszi Tárlat :
Székesfehérvár, István Király
Múzeum : 1988. november 5 -
november 30. / [a kiállítást rend.
Ladányi József]; [fotók Gelencsér
Ferenc]. - Székesfehérvár :
István Kir. Múz., 1988. - 20 p. :
ill. ; 29 cm. - (István Király
Múzeum közleményei = Bulletin du
Musée Roi Saint Etienne. D. sor.,
ISSN 0586-3759; 186)

Kiállítási katalógus

ISBN 963 7131 91 4

Fejér megyei szemle : a Fejér
Megyei Tanács társadalmi,
gazdasági, művelődéspolitikai
folyóirata / fel. szerk. Mihók
Lenke. - 1988, 1. - Székes-
fehérvár : Fejér M. Lapk. Váll.,
1988. - 104 p. : ill. ; 24 cm
Félévenként. - Indulás: 1964, 1.
- Megjelenés: 1964.

ISSN 0133-9389

Fejér megyei történeti évkönyv :
[A Fejér Megyei Levéltár év-
könyve] / [szerk. Erdős Ferenc]
- Székesfehérvár : [Fejér M.
Lvt.]. - 24 cm

Főcím az előcímlapon és a
borítófedélen. - Indulás: 1. -
Megjelenés: 1968.

ISSN 0301-7532

18., Fehérvár regimentuma,
1688-1849 : A város mindennapjai
/ Kállay István. - 1988. - 510 p.

Bibliogr. a függelékben és a
jegyzetekben

Gulyás Antal

Az oktatás- és nevelésügy

helyzete Fejér megyében, a pedagógusok és a szülők együttműködése [!], a szülői munkaközösségek feladatai az 1988/89-es tanévben. - [Székesfehérvár] : [HNF Fejér M. Biz.], 1988. - 30 p. ; 20 cm

Borítócím: Általános iskolai szülők fóruma, Fejér megye. - Tart.: Gulyás Antal bevezető előadása; Ajánlások a szülői munkaközösségek számára.

Hankó Ildikó

A magyar királyszerzők sorsa: Géza fejedelemtől Szapolyai Jánosig / Hankó Ildikó. - Bp. : Hankó I., 1987. - 145 p. : ill. ; 29 cm

Bibliogr.: p. 141-[146].
ISBN 963 500 613 6

Három évtized dinamikus fejlődése / [kiad. a BVM Dunaújvárosi Gyára]. - Dunaújváros : BVM Dunaújvárosi Gyára, 1987. - [12] p. : ill. ; 25 cm

Beton- és Vasbetonipari Művek (Budapest). Dunaújvárosi Gyár (1955-1987)

Horváth Júlia

Gárdonyi Géza Emlékmúzeum, Agárd = Múzeum Géza Gárdonyi, Agárd / Horváth Júlia; [ford. Esterházy Mátyás]. - Székesfehérvár : István Kir. Múz., 1988. - 30 p. : ill. ; 21 cm. - (István Király Múzeum közleményei = Bulletin du Musée Roi Saint Etienne. D. sor., ISSN 0586-3759; 184.)

Bibliogr.: p. 22-24. - Magyar nyelven. - Deutschsprachige Zusammenfassung
ISBN 963 7131 85 X

Ismertető a Dunai Vasmű Műszaki Könyvtárának tevékenységéről és szolgáltatásairól / [kiad. a Dunai Vasmű Közművelődése]. - Dunaújváros : [Dunai Vasmű], 1988. - 14 p. : ill. ; 20 cm

Borítócím: A Központi Műszaki Könyvtár tájékoztatója

Jáksity Iván

A székesfehérvári görögkeleti szerb templom / Jáksity Iván, Gelencsér József. - [Székesfehérvár] : Gelencsér J., [1988]. - 8 p. ; 21 cm

Kállay István

Székesfehérvár szabad királyi város iskolaügye, 1688-1848 / Kállay István. - Bp. : OPKM, 1987. - 33 p. ; 20 cm. - (Nevelés-történeti füzetek, ISSN 0238-3241; 6.)

Bibliogr. a jegyzetekben. - Példányszám: 200. - Deutschsprachige Zusammenfassung
ISBN 963 7516 02 6

Kerényi Ferenc

A kápolnásnyéki Vörösmarty Mihály Emlékmúzeum / Kerényi Ferenc. - 3. jav. kiad. - Székesfehérvár : [István Kir. Múz.], 1987. - 32 p. : ill. ; 20 cm. - (István Király Múzeum közleményei = Bulletin du Musée Roi Saint Étienne. D. sor., ISSN 0586-3759; 129.)

Tanulmány és kiállítási vezető. - Deutschsprachige Zusammenfassung
ISBN 963 7131 07 8 [!ISBN 963 7131 81 7]

Kovács Péter

A Fekete Sas Patikamúzeum / Kovács Péter = Apothekenmuseum

zum Schwarzen Adler / Péter Kovács. - [2. kiad.]. - Székesfehérvár : István Kir. Múz., 1988. - 30 p. : ill. ; 20 cm. - (István Király Múzeum közleményei, ISSN 0586-3759 ; 135.)

ISBN 963 7131 16 7

Kölcsönözhető irodalmi hangkazetták jegyzéke / [összeáll. Szücs Gabriella] ; [közread. a] Videoton József Attila Művelődési Ház és Könyvtár. - Székesfehérvár : József Műv. Ház. és Kvt., 1988. - 43 p. ; 20 cm

Lezárva: 1988. jún. 30.

Märkte und Warenaustausch im Pannonischen Raum : Vorträge des 4. Internationalen Symposiums "Ethnographia Pannonica" in Székesfehérvár 1987 / Hrsg. von László Lukács. - Székesfehérvár : [Fejér M. Múz. Ig.], 1988. - 190 p. : ill. ; 29 cm. - (István Király Múzeum közleményei - Bulletin du musée Roi Saint Étienne. A. sor., ISSN 0491-9610 ; 28.)

A szimpoziomot 1987. május 27-29. között rendezték. - Előadások. - Német és angol nyelven
ISBN 963 7131 87 6

Mekis János

Száz szorgalmas esztendő : A Székesfehérvári Ipartestület centenáriuma / szerzők Mekis János, Balogh Endre ; [kiad. a Kisiparosok Országos Szervezete Székesfehérvári Alapszervezet]. - [Székesfehérvár] : KIOSZ [Székesfehérvári Alapszerv.], 1987. - 30 fol. ; 29 cm

Radetzky Jenőné

Karácsonyi készülődés / [szerk. Radetzky Jenőné] ; [fotók Somogyi Tamás] ; [a székesfehérvári Velinszky László Ifjúsági és Uttörőház kiadványa]. - [Székesfehérvár] : [Velinszky Ifjúsági és Uttörőház], [1988]. - [20] p. : ill. ; 30 cm

Radics Péter

A Szent István-kultusz ezredéve Székesfehérvárott / Radics Péter. - [Székesfehérvár] : [József Műv. Ház és Kvt.], [1988]. - 24, [19] p. : ill. ; 20 cm. - (História klub füzetek, ISSN 0238-7131;2.)

Bibliogr. ; p. 23-24.

ISBN 963 01 9060 8

Szabó Szabolcs

A megfiatalított Velencei-tó / [írta Szabó Szabolcs, Fejér Vilmos] ; [kiad. a Vizügyi Dokumentációs Szolgáltató Leányvállalat]. - [Bp.] : Vizdok, [1988]. - 48 p. : ill., színes, részben térk. ; 21x23 cm

ISBN 963 602 435 9

Szabó Szabolcs

Lake Velence restored / [by Szabolcs Szabó, Vilmos Fejér] ; [kiad. a Vizügyi Dokumentációs Szolgáltató Leányvállalat] ; [English transl. by Z. Szilvássy]. - [Bp.] : Vizdok, [1988]. - 46 p. : ill., színes, részben térk. ; 21x23 cm

Eredeti cím: A megfiatalított Velencei-tó

ISBN 963 602 444 8

Szabó Szabolcs

Der verjüngte Velencer See / [Verf. Szabolcs Szabó, Vilmos Fejér] ; [kiad. a Vizügyi

Dokumentációs Szolgáltató
Leányvállalat]. - [Bp.] :
Vizdok, [1988]. - 46 p. : ill.,
szines, részben térk. ; 21x23 cm
Eredeti cím: A megfiatalított
Velencei-tó. - Ford. Felföldi
Lajosné

ISBN 963 602 443 X

A Székesfehérvári Egyház-
megye ünnepi névtára
alapításának 211. esztendejében,
Szent István király halálának
950. ... évében = Schematismus
festivus Almae Dioecesis
Albaregalensis anno ab erecta
sede episcopali 211., a transitu
Sancti Stephani protoregis 950.
... / [kiad. a Székesfehérvári
Egyházmegyei Hatóság]; [szerk.
Sulyok János Ignác]. - Székes-
fehérvár : Székesfehérvári
Egyházm. Hat., 1988. - 221 p. :
ill. ; 24 cm + mell. ([2] p.)

ISBN 963 01 868 7 X

A székesfehérvári József Attila
Gimnázium tricentenáriumi év-
könyve / [szerk. ... Bokros
János et al.]. - [Székesfehér-
vár] : [József Gimn.], [1988]. -
190 p. ; 21 cm

Szirmai Viktória

"Csinált" városok / Szirmai
Viktória. - Bp. : Magvető, 1988
- 239 p. : ill. ; 18 cm. -
(Gyorsuló idő, ISSN 0324-7155)
Bibliogr. : p. 211-221.
ISBN 963 14 1193 1
Dunaújváros

Tájékoztató a főiskolai
hallgatók részére / [szerk. Tóth
László]; [közr. a] Nehézipari
Műszaki Egyetem Kohó- és Fém-
ipari Főiskolai Kar. - Dunaúj-

város : NME KFFK, 1988. -
[100] ism. oldalsz. ; 30 cm

Tájékoztató az Országgyűlés
Ifjúsági és Sportbizottsága
részére a Velencei-tavi Központi
Fejlesztési Program és a
Regionális Rendezési Terv sport-
fejlesztési koncepciójáról, a vízi
sportok (versenysport, után-
pótlás) és az ifjúsági turizmust
szolgáló létesítményfejlesztések
helyzetéről / [összeáll. az
Építésügyi és Városfejlesztési
Minisztérium és a Velencei-tavi
Tárcaközi Operatív Bizottság]. -
[Bp.] : [Építésügyi és Város-
fejlesztési Min.]: [Velencei-tavi
Tárcaközi Operatív Biz.], [1988].
- 9, [13] p., [4] t. fol. : ill.,
részben térk. ; 30 cm

Borítócím: A Központi Fejlesztési
Program és Regionális Rendezési
Terv sportfejlesztési koncepciója

Tavaszi '88 [kiad. a KISZ Duna-
újvárosi Bizottsága]; [Tel. szerk.
Jakab Klára]. - [19]88. - [Duna-
újváros] : KISZ Dunaújvárosi Biz
- 104 p. : ill. ; 19 cm

Indulás: 1967. - 1977-1980.
között Uj tavasz címen jelent meg
- A Tavasz 22. kötete

ISSN 0230 2888

Tavaszi tárlat, 1988. - [Székes-
fehérvár] : [Fejér M. Művel.
Közp.], [1988]. - [19] t. fol. :
ill. ; 21 cm

Kiállítási katalógus. - Rend.,
közread. a Fejér Megyei Művelődési
Központ. - A kiállítás helye és
ideje: MMK kiállítóterme, 1988.
ápr. 8.-máj. 29.

A Vértes turistatérképe. Tourist
map. Készítette és kiad. [a]

Kartográfiai Vállalat. Szerk.
biz.: Ajtay Ágnes, Biró Géza stb.
M. 1 : 40 000.6. jav. kiad. Bp.
1987- [19]88, Cartographia.
94x67 cm. öh. 23 cm. 1 mt.

Fejér megye és Komárom megye.
- Színes. - Hegyrajz szint-
vonalakkal és szintörléssel.
- Erdőszínezés. - Magassági
adatok. - Települések alaprajzban.
- Utak, turistautak, autóbusz-
vonalak, turistaházak jelezve. -
Jelmagyarázat. - A Vértes
vidékének rövid ismertetője -
összeáll. Rátóti Benő - a hát-
lapon -. Melléktérk.: Várgesztes.
M.1 : 20 000.

ISBN 963 351 255 7 CM

Videókazetták gyarapodási
jegyzéke / [összeáll. Szücs
Gabriella] ; [közread. a]
Videoton József Attila Művelődési

Ház és Könyvtár. - Székesfehé-
vár : József Műv. Ház és Kvt.,
1988. - 60 p. ; 20 cm
Lezárva: 1988. aug. 30.

Zinner Tibor

Adalékok a magyarországi
koncepciós perekhez / Zinner
Tibor. - Székesfehérvár : József
Műv. Ház és Kvt., [1988]. -
55 p. ; 20 cm. - (História klub
füzetek, ISSN 0238-7131; 3.)

Bibliogr.: p. 53-55.

ISBN 963 01 9153 9

Zugor, Sandor

Sandor Zugor : [Graphics,
drawings, 1957-77] : [Székes-
fehérvár, Fejér Megyei Művelődési
Központ] : [1988. szept. 16 -
okt. 30.] / [prologue Eigel
István]. - [Sl.] : [S. Zugor],
[1988]. - 11 p. : ill. ; 19x22 cm

Készült az USA-ban

Mikulás-délutáni műsor a megyei könyvtárban

KRÓNIKA

1988. június 16 - december 15.

MESETÁBORT szervezett - immár második alkalommal - a bicskei Vajda János Városi Könyvtár. A tábor helye a gyermekkönyvtár volt, ahol június 13-tól június 24-ig 45 alsótagozatos gyermeknek nyújtottak színes, gazdag programot. Csizmadia Ferencné, Domokos Katalin és Tamás Irén csoportvezetők foglalkozásait vendég-előadók is gazdagították: Kóka Rozália mesemondó, Schmidt Egon szakíró, Granasztói Szilvia báb-művész, Rosta Géza gitáros előadó-művész, Rigó Béla költő; Szabó György honismereti foglalkozást tartott, Szécsi Ervin gitáros dalokra tanította a kicsiket. Sport és játék ugyancsak helyet kapott a programok között, utolsó napon pedig veszprémi kirándulás tette emlékezetessé az együtt töltött két hetet.

A MÓRI Városi Tanács vb ülésen tárgyalta meg június 30-án a Radó Antal Városi Könyvtár munkáját. A jelentés tartalmazta a könyvtár gondjait: pl. a könyv- és folyóirat-árak emelkedésével párhuzamosan emelni kellene a beszerzési keretet.

VIDEOMAGNÓKKAL gyarapodott a bicskei Vajda János Városi Könyvtár

felölt és gyermek részlege. A július folyamán beszerzett készülékekhez az anyagi fedezetet a Megyei Közművelődési Alap pályázatán nyerték el.

EZER FÉNYKÉPPEL gyarapodott az idén a bicskei Vajda János Városi Könyvtár gyűjteménye. A Hazafias Népfront helyi szervezete gazdagította ezzel a könyvtár helyismereti gyűjteményét, amely feldolgozottan az érdeklődők rendelkezésére áll.

A MEGYEI Közművelődési Alap támogatásából egy ORION típusú videomagnóval bővült a gárdonyi könyvtár információs rendszere. A foglalkozások színesebbé tétele mellett a készülék a hozzá vásárolt üres kazettákkal lehetővé teszi a helyismereti jellegű videofelvételek összegyűjtését.

ELKÉSZÜLT a székesfehérvári József utcai fiókkönyvtár zenei berendezése. A 4 db lemezjátszó és magnó lehetőséget teremt a színvonalas zenehallgatáshoz és a jó minőségű hangmásoláshoz. A Királykút Könyvtár augusztus 1-től video készülékkel gyarapodott.

KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓ volt augusztus 10-én a megyei könyvtár gyermekrészlegében a Hoppá-rézimi szerzőjével, Zemlényi Zoltánnal. A fiatalembert 1985. március 7-én közlekedési baleset érte. Egy hónapig eszméletlen, majd a szorgos gyógyító munka és a család összefogása meghozza tudatának lassú tisztulását. A fiú fizikai és szellemi feltámadásának bizonyítéka az egy ujjal gépelt

Napló, igazolása annak, hogy az egykori kenubajnok, dobos és szépségkirály azonos a baleset utáni önmagával. A könyv 1987-ben jelent meg. A fiút székesfehérvári levelezőpartnerei hívták meg a találkozóra, ahol több mint negyven érdeklődő jelent meg, zömmel a Vorosilovgrádi Általános Iskola 8. osztályos tanulói.

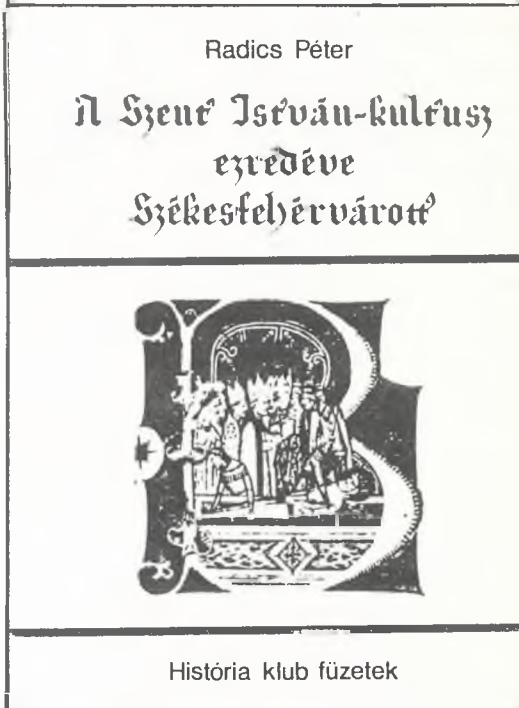
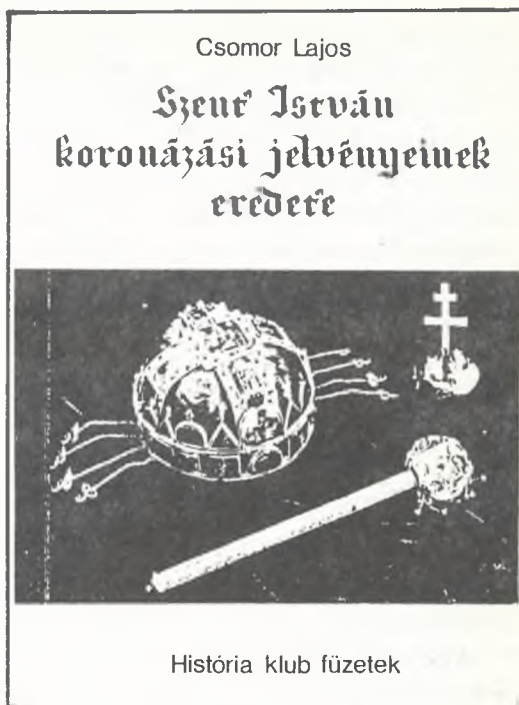
XEROX 1025-ös másológéppel gyarapodott augusztusban a sár-bogárdi Madarász József Városi Könyvtár. A másológépet a Soros Alapítvány könyvtári programja keretében meghirdetett pályázaton nyerte el az intézmény. A gép bekerülési értéke 154 000 Ft volt.

HISTÓRIA KLUB FÜZETEK sorozatban augusztusban megjelentették Csomor Lajos: Szent István koronázási jelvényeinek eredete, Radics Péter: A Szent István kultusz ezredéve Székesfehérvárott című füzeteket. Mindkét kiadvány a székesfehérvári Szent István ünnepekre a boltokba került.

A kiadványok a Videoton szakszervezeti könyvtárban megtartott sikeres előadássorozatra épülnek. Sorozatszerkesztő: Beniczky Péterné és Vizi László Tamás.

A SZÁMITÓGÉP használatának alapjaival ismerkedtek június és augusztus utolsó hetében a megyei könyvtár dolgozói közül összesen 24-en. Nyirati László tanár 15 órás tanfolyamot tartott az érdeklődőknek.

IGAZGATÓI ÉRTEKEZLET volt augusztus 23-án a megyei könyvtárban. A városi könyvtár-

igazgatókon kívül részt vettek a megbeszélésen a megyei könyvtár osztályvezetői és Sipos András a megyei tanács főelőadója. A kétlépcsős tanácsi irányítás megvalósulásáról, s hatásáról az intézményirányításra, a hálózati-módszertani munkára témákról

folytattak eszmecserét. A jelenlévők kérték a Fejér Megyei Tanács művelődési osztályát, hogy a még meglévő problémák tisztázása érdekében fogalmazza meg és küldje el ajánlását a fenntartó tanácsoknak. Ezt követően egyeztették a könyvtári szolgáltatások díjának mértékét, későbbre halasztották a beiratkozási és késedelmi díjakról szóló megállapodást.

FAKULTÁCIÓS könyvtáros oktatás folyik továbbra is Bicskén a Vajda János Gimnázium és Postaforgalmi Szakközépiskolában. A negyedik osztályosok közül 7-en, a harmadikosok közül 9-en tanulják a könyvtár kezelésének ismereteit. Dunaújvárosban az idén először indult fakultációs oktatás 10 fővel a Münnich Ferenc Gimnáziumban. Székesfehérváron a Vasvári Pál Gimnázium és Szakközépiskola ad továbbra is helyet a könyvtári fakultációs oktatásnak. Harmadikban 12-en, negyedikben 13-an tanulnak ebben a formában.

A HAZAFIAS Népfrent Megyei Elnöksége mellett működő Olvasó Népért Munkacsoport szeptember 2-án áttekintette az 1988. évi olvasótáborok munkáját a táborvezetők összefoglalója alapján. A német nemzetiségi olvasótáborokról Erdei Ferenc, a szakmunkás-tanulókérő Szmodics László, a cigánytanulókérő Sipos András tájékoztatót. A munkacsoport véleményezte és kiegészítette az Olvasó Népért Országos Konferenciára készült beszámolót.

SZEPTEMBERTŐL egész éves pályázat indult a lovasberényi

könyvtárban. Havonta egy, az arra a hónapra jellemző verset, vagy versrészletet találnak a kiállító helyen a gyermekek, s a vers címét és költőjét kell megtalálniuk vagy a vershez illő illusztrációt kell készíteniük. A jutalom havonta egy-egy könyv, aki pedig mind a 12 feladványt helyesen oldja meg, az az összesített sorsoláson értékes nyereményhez juthat.

EGY HAZÁBAN címmel Veress Ágnes riportjában beszélt a német anyanyelvű olvasásról, könyvbeszerzésről dr. Kisteleki Győzőné a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár nemzetiségi ügyekkel foglalkozó munkatársa a Magyar Rádió szeptember 5-i műsorában. Az adás a rádió sorozatnyitó műsora volt.

A VELINSZKY László Városi Könyvtár névadójának 100. születésnapjára könyvtárhasználati rejtvényt fejtettek meg, illetve színes rajzokat készítettek a gyerekek Ilyen a mi könyvtárunk címmel. A nyertesek buszos kiránduláson ismerkedhettek meg Fejér megye irodalmi emlékeivel.

HÁROM általános iskolai báziskönyvtár kezdte meg működését szeptember 1-től. Bicskén a 2. sz. Általános Iskolában Csizmadia Ferencné, Sárbogárdon a Mészöly Géza Általános Iskolában Tóthné Huszár Magdolna, Mórton a November 7. lakótelepi Általános Iskolában Troosztmér Katalin vezetésével.

KOMPLEX IRODALMI órákat tartanak három hetenként a sárbogárdi Madarász József Városi

Könyvtár gyermekkönyvtárában harmadik osztályos tanulóknak. A szeptembertől kezdődő sorozatban felhasználják a könyvtár helyismereti anyagát, témáik között szerepel Arany János: Rege a csodaszarvasról, Vásározók /középkori emberek élete/, István király, Luca napi népszokások, s a könyvtár használati szabályainak ismertetése.

A MEGYEI Közművelődési Alap támogatásából új technikai eszközzel gyarapodott a martonvásári Beethoven Általános Művelődési Központ könyvtára szeptember 6-án. Az S 6130-as legújabb típusú Robotron írógép segítségével írják meg a még hiányzó katalógus kartonokat. Az új írógép a rendezvények meghívóinak elkészítésében is nagy segítséget nyújt majd a könyvtárosoknak.

ÚJ SOROZATOT indított a Videoton József Attila Művelődési Ház Könyvtára Beszélgetés, zene, CD címmel, amelyben az új technika adta lehetőségeket mutatják be. Hollós Máté zeneszerző közreműködésével, értő elemzésével hallgatták meg Brahms: Variációk egy Haydn témára, Handel: Víz-zene és Liszt: Les Preludes című műveit.

IRODALMI LOTTÓ néven először szerveztek játékot felnőtteknek Móraon a Radó Antal Városi Könyvtárban. Ezer szelvényt készítettek, s hétszázat adtak el július 1-től augusztus 20-ig. A több mint négy-száz helyesen megfejtett szelvény szeptember 19-én került a szerencsekerékbe, a lottó-

sorsolást a Móri Városi Televízió egyenes adásban közvetítette.

KEREKASZTAL-beszélgetésre hívták Móraon a város közművelődési szakembereit a Városi Televízióba. A szeptember 19-i adásban a Radó Antal Városi Könyvtár igazgatójához - Kleinné dr. Horváth Magdolnához - is számos szakmai kérdést intézett Szele István műsorvezető.

TISZAFÜREDEN tartotta kibővített ülését 20-21-én a megyei könyvtár-igazgatók tanácsa. Témája a két-szintű államigazgatás bevezetése, különös tekintettel a négy kisérleti megye /Fejér, Komárom, Szolnok, Vas/ tapasztalataira. Megyénkből négyen vettek részt a tanácskozáson: Pasztner Frigyes a Fejér Megyei Tanács VB művelődési osztályának vezetője, Escher Ilona a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár igazgatója, Sipos András a megyei tanács főelőadója és Hegedüs Éva a megyei könyvtár módszertani osztályának vezetője. Pasztner Frigyes és Escher Ilona korreferált a tanácsi és könyvtári tapasztalatokról.

VAS MEGYEI kollégák látogattak el szeptember 22-23-án megyénkbe, hogy a körzeti könyvtári ellátást tanulmányozzák. Ellátogattak a Velencei Nagyközségi Könyvtárba és két fiókkönyvtárba /Kápolnásnyék, Sukoró/, a Gárdonyi Nagyközségi Könyvtárba, megtekintették a Videoton Szakszervezeti Könyvtárát Székesfehérváron, valamint a Velinszky László Városi Könyvtár központját és egy fiókkönyvtárát.

TOVÁBBKÉPZÉS. Az október 3-i továbbképzés keretében két előadás

hangzott el. A könyvtár és az olvasás szerepe az egyén szocializációjában címmel Biegelbauer Pál, az OSZK tájékoztató szolgálatának vezetője, Közhasznú információs szolgáltatások a közművelődési könyvtárakban címmel pedig dr. Arató Antal, az OSZK KMK osztályvezetője tartott előadást. Szabó Józsefné, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár osztályvezetője az új folyóiratokról tájékoztatta a továbbképzés résztvevőit.

A JÓZSEF ATTILA Gimnázium könyvtára az iskola fennállásának 300. évfordulóján százezer forintot kapott a Művelődési Minisztériumtól könyvtárfejlesztésre. Az ünneppsorozat október 6-8-ig tartott.

A FEJÉR MEGYEI Pedagógiai Intézet, mint az iskolai könyvtárak hálózati központja, elkészítette a megye általános iskoláinak állapotrajzát, s a hálózat kiépítésének, fejlesztésének tervkoncepcióját. Tájékoztatásul, valamint segítve az intézmények könyvtárfejlesztési tervét, minden fenntartó tanácsnak és iskola igazgatójának megküldték a dokumentumot.

MEGKEZDTEK Agárdon a Márvány utcában egy új közösségi ház építését, elkészült az épület alapja. A létesítményben kap majd méltó elhelyezést a település közel 7 ezer kötetes fiókkönyvtára is. A beruházáshoz a helyi tanácsi forrásokon kívül a Közművelődési Alap mintegy félmillió forinttal járul hozzá, s már eddig is sok

társadalmi munka felajánlás érkezett a lakosságtól.

SZAKMAI továbbképzés céljából október 6-án számítógépes bemutatón vettek részt a megye műszaki könyvtárosai a Közművelődési Információs Intézetben, Budapesten. A bemutató alkalmával megismerkedhettek a Micro ISIS felhasználói program segítségével kifejlesztett LIB könyvtári nyilvántartási rendszerrel.

SIKERES VETÉLKEDŐ színhelye volt a Radó Antal Városi Könyvtár október 6-án. Móriaknak Mórról címmel családok, iskolások, alkalmi társulások, szocialista brigádok versenyeztek helytörténetből. A nemes vetélkedő nyerevényeit a Korona Kereskedelmi Vállalat és a Móri Vértess Áruház ajánlotta fel, s a városi televízió rendkívüli adáson, október 9-én sugározta műsorában.

KÖZMŰVELŐDÉSI szakemberek tanácskoztak a Radó Antal Városi Könyvtárban október 8-án. A móri körzet több könyvtárosának és népművelőjének szolgált továbbképzésül Fodor Péter, a Művelődési Minisztérium főosztályvezetőjével történt találkozás és eszmecsere.

VICTOR VASARELY élete és munkássága címmel Csepei Tibor tanár tartott előadást Mórban a Radó Antal Városi Könyvtár szervezésében október 7-én. Több mint százan hallgatták végig izgalmas, diavetítéssel egybekötött előadását, majd a volt

tanácsházán megtekinthető volt október 7-13-ig a Vasarely kiállítás, amely Csepei Tibor gyűjteménye.

Október 21-én újabb adománnyal bővült a könyvtár Vasarely Gyűjteménye. Csepei Tibor, a művész magyarországi képviselője, újabb tiz Vasarely képet adományozott a városi könyvtárnak.

AZ ÉSZAK-DUNÁNTULI régió módszertanos könyvtárosainak továbbképzést szerveztek október 10-11-én a Győr-Sopron megyei Mihályiban. Megyénket ketten képviselték.

A tanácskozás témája az általános művelődési központok és a kettős funkciójú könyvtárak helyzete volt.

Sóron László a Művelődési Minisztérium könyvtári osztályának főelőadója az integrált könyvtárak helye és szerepe a könyvtári rendszerben címmel tartott vita-índító előadást, majd Dán Krisztina az OPKM munkatársa a kettős funkciójú könyvtárak hálózat-szervezési és fejlesztési problémáiról beszélt. Ezt követték a korreferátumok, a résztvevők saját tapasztalataikról számoltak be. Könyvtárlátogatásokra is sor

került: a beledi integrált könyvtár, a petőházi kettős funkciójú, valamint a fertődi ÁMK munkájával ismerkedhettek meg a résztvevők. Az elhangzottak és a látottak még jobban megerősítették, hogy integrálni csak ott szabad, ahol adottak az anyagi és személyi feltételek, és ez által színvonalasabb, új minőségű szolgáltatást nyújt az intézmény a használóknak.

MOLDOVA GYÖRGGYEL találkozott az olvasók október 18-án Ercsiben. A nagy érdeklődést kiváltó találkozót a nagyközségi könyvtárban szervezték.

MÓR rövid története; A Lamberg kastély története; Radó Antal Városi Könyvtár címmel néhány oldalas ismertetőket jelentetett meg a móri városi könyvtár a nyár folyamán. Az ezer-ezer példányban megjelent kis füzetek szerzője Benczik Jánosné, a könyvtár főmunkatársa. A házilag elkészített kiadványokat a múlt évben beszerzett Xerox 1025-ös másológéppel sokszorosították. Német nyelven is közreadták Mór történetét Kurze Geschichte von Mór címmel. A helyismereti gyűjteményükből a Móri Napok meghívóiból válogatott egy csokorra valót Szakonyiné Beke Mariann, a könyvtár munkatársa, hogy ezzel az izléses kiadvánnyal is színesítse az intézmény a móri rendezvényeket.

KÉTNAPOS munkaértekezlet tartottak október 13-14-én a Videoton József Attila Művelődési Ház Könyvtárában az ipari

szakkönyvtári hálózat megyei alközpontvezetői. Az értekezletet dr. Ábrahám László a Videoton Elektronikai Vállalat műszaki igazgatója nyitotta meg. Teveli Mihályné hálózati koordinátor értékelte a hálózat 1988. évi munkáját, majd az alközpontvezetők beszámolója következett. A második napon az alközpontvezetők a Videotonban gyárlátogatáson vettek részt, majd Kertész József az OMIKK főosztályvezetője tartott előadást az Információs infrastruktúra fejlesztési program fő céljairól és feladatairól.

A MŰSZAKI és Közgazdasági Könyvnapok alkalmával árusítással egybekötött könyvkiállítást rendeztek a székesfehérvári Könyvüfémű és a Dunai Vasmű műszaki könyvtárában. A sok műszaki könyv mellé szépirodalom is került, gondolva a nem csak kifejezetten műszaki érdeklődésű látogatókra is. A 61 000,- Ft értékű anyagból, közel 25 000,- Ft értékű talált gazdára. A megmaradt szakirodalom egy részével a könyvtár állományát frissítették fel.

AZ AGÁRDI Mezőgazdasági Kombinát zichyújfalui szak-szervezeti könyvtárában október 19-én tartotta meg az SZMT Központi Könyvtár a könyvtárvezetői értekezletét. Ezúttal megismerkedtek a Kombinát munkájával, a könyvtár életével, majd megtekintették a Gárdonyi Géza emlékházat és a Gárdonyi Nagyközségi Könyvtárt.

MÓR RÉGI KÉPESLAPOKON címmel kiállítást rendeztek Móraon a Radó Antal Városi Könyvtárban október 7-től 20-ig. A gyűjtő-

munkához pályázatot hirdettek a helybeliek körében, de értékes képeslapokat kaptak a Szerencsi Képeslap Múzeum anyagából is.

AZ ISZKASZENTGYÖRGYI kastély már felújított szárnyában új, nagyobb helyiségbe költözött október 20-án a községi könyvtár. Az eddigi 27 m²-es helyiségből, a kastélynak a művelődési házat is magába foglaló részébe, 70 m²-es kisterembe költöztették. A felújított kastélyszárnyban végre méltó környezetbe kerültek a könyvek, és a berendezés kiegészítése után remélhetőleg véglegesen megoldódik a könyvtár évek óta húzódó elhelyezési gondja. Az új helyiség nemcsak esztétikusabb, világosabb, de az olvasók és a könyvtáros nem kis örömeire melegebb is az eddiginél, mert az átalakítás során a központi fűtést is bevezették.

A KÖNYVTÁRI munkaközösség megbeszélést tartott október 20-án a martonvásári ÁMK könyvtárában. A kettős funkciójú könyvtár vezetője a pedagógusok és a könyvtáros együttes munkálkodásának fontosságát hangsúlyozta, majd konkrét óravázlatok ajánlása következett. A megbeszélés során kiderült, hogy ezt csak a könyvtáros tartja fontosnak. Például a könyvtárban tartott szakóra létjogosultságáról a pedagógusok véleménye megoszlik. A könyvtári órák gyakorlata továbbra is az, hogy könyvtárhasználati órákat tart a könyvtáros. A felsőtagozatosok részére a könyvtáros kérdőívet szerkesztett, amelyben olvasási szokásaikat, szabadidős

tevékenységüket kutatja. Ehhez a munkához az osztályfőnökök segítségét kérte. Félő, hogy tervei megvalósításában magára marad. Pedig nemcsak a könyvtárosnak fontos a gyermekek olvasóvá nevelése!

PÉCSI ILDIKÓ Jászai Mari-dijas, Érdemes és Kiváló művész nagy sikerrel szerepelt október 20-án Székesfehérváron a Vörös Hadsereg úti könyvtárban. Zenés irodalmi műsorában többnyire vidám műveket adott elő, és kellemes estét szerzett nagyszámú hallgatóságának.

A MEGYEI MÓDSZERTANI Munkaközösség október 27-én az enyingi Vas Gereben Nagyközségi Könyvtárban tartotta megbeszélését. Orosz Károly tanácselnök és Csizmazia Istvánné könyvtárvezető beszélt a nagyközség helyzetéről és törekvéseiről, valamint a könyvtár munkájáról. A munkaközösség megtárgyalta az e számban közzétett felmérések - szakirodalmi kihasználtság és folyóiratok kérdése - tanulságait, majd aktuális ügyekről folytattak eszmecserét.

A 28. ŐSZI megyei könyvhetek Fejér megyei megnyitó ünnepsége Sárbogárdon volt október 24-én. Ünnepi megnyitót dr. Krech Vilmos a Fogasztási Szövetkezetek Fejér Megyei Szövetsége főosztály-vezetője mondott. A zenés irodalmi műsor előadói Medgyesi Mária és Pelsőczy László színművészek és Félix Györgyi zongorista voltak. Az ünnepség után dedikált, s az író-olvasó találkozó vendége volt Sobor Antal.

RÓNASZEGI MIKLÓS íróval találkoztak az enyingi olvasók a Vas Gereben Nagyközségi Könyvtárban. A gyerekek igen sok kérdésére válaszolt a népszerű író október 24-én.

AZ UJ TÜKÖR főszerkesztőjét Fekete Sándort látták vendégül október 24-én Móron. A Radó Antal Városi Könyvtárban tartott találkozón az érdeklődő közönség közel három órás beszélgetésen vett részt. A beszélgetést a Móri Városi Televízió is megörökítette. 1989-ben Móron is megindul az /új/ Uj Tükör Klub.

AZ ENYINGI Vas Gereben Nagyközségi Könyvtárban működő honismereti szakkör, melynek vezetője a könyvtárvezető, nagy feladatot vállalt és teljesített 1988-ban. Összegyűjtötték azok névsorát, akik Enying lakói közül elesetek a II. világháborúban, felkeresték azok hozzátartozóit, majd közös elhatározással emlékmű építésébe kezdtek. A szervező és kivitelező munkákban nagy részt vállalt a szakkör. Október 30-án ünnepélyes keretek között avatták fel a katonák emlékét megörökítő művet. Több mint ezer ember - hozzátartozók és a falu lakossága - volt jelen és emlékezett.

RENDKIVÜLI fizetésemelés volt november 1-én a dunaújvárosi Munkásművelődési Központ Könyvtárában. Akiket nem érintett a szeptember 1-i kötelező emelés, azok ez alkalommal 10 %-ot meghaladó bérfejlesztésben részesültek saját forrásból.

BÁRDOS LAJOS zeneszerzőről tartott előadást Lukin László november 3-án a Munkásművelődési Központ és Könyvtár zenekedvelő olvasóinak.

AZ IPARI Szakkönyvtári Hálózat megyei értekezletét november 3-án tartották a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. A munka-értekezleten Teveli Mihályné hálózati koordinátor számolt be az ezévi munkáról, majd Tománé Bán Katalin megyei alközpontvezető tartott előadást a megyében lévő műszaki könyvtárak helyzetéről, a könyvtárlátogatások tapasztalatairól. Komlósi József osztályvezetőhelyettes mutatta be az értekezlet résztvevőinek a megyei könyvtárat s szolgáltatásait.

KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓRA hívta a móri városi könyvtár a 25 éves pártmunkás jubileumát ünneplő Balatincz Jánosnét, az MSZMP Móri Városi Bizottságának elsőtitkárát. A november 8-án tartott sikeres találkozót a város lakossága a városi televízióban is visszláthatta.

EGYMILLIÓ forintot nyert a Köz-művelődési Alap pályázatán a csákvári kórház betegkönyvtára. A kapott összeg segítségével hangos könyvtárat alakítottak ki. A stúdióból 400 ágyhoz megy ki a műsor, egyelőre száz fejhallgatóval.

A KÖZMŰVELŐDÉSI Alap pályázatán a VOK könyvtára és a dunaújvárosi Munkásművelődési Központ Könyvtára IBM PC XT kompatibilis számítógépet nyert, egyenként százötven ezer forint

értékben. A pályázatban résztvevők, országosan pedig 60 intézmény bevonásával, a Köz-művelődési Információs Intézet a társadalmilag hasznosítható információk gyűjtése, feldolgozása és terjesztési rendszerének kidolgozására, működtetésére hálózatot hoz létre. A rendszerben résztvevők közötti kapcsolat kialakítása modemekkel történik. Az intézet havonta Lemezújságot készít - közhasznú információkkal, támogatja az egységes software és hardware ellátást, az információs szolgáltatás nyilvántartásának egységes szempontú kezelését. A hálózatban résztvevő intézmények gyűjtik, feldolgozzák, tárolják és szolgáltatják a saját környezetükben meglévő közhasznú információkat.

KORUNK BETEGSÉGE A NEURÓZIS címmel dr. Guseo András ideggyógyász főorvos november 14-én ismeretterjesztő előadást tartott a martonvásári ÁMK könyvtárában. A főorvos a magnetoterápiás kezelés hazai és nemzetközileg is elismert szaktekintélye diafilmmel illusztrálta nagy érdeklődéstől kísért előadását.

A VIDEÓZÁS lehetőségei november 15-től a sárbogárdi Madarász József Városi Könyvtárban is megteremtődtek.

FA NÁNDOR volt a vendége november 16-án az Alba Volán Szakszervezeti Könyvtárnak. A közönségtalálkozót a közkezdelt sportember megjelent könyvéhez kapcsolódva szervezték. /A Szent

Jupát 700 napja. /

GYERMEKFOGLALKOZÁSOKAT tartó kollégáknak szerveztek módszertani megbeszélést a székesfehérvári városi könyvtár és hálózatának munkatársai november 17-én. Palkovics Lajosné Őseink élete című bemutató foglalkozása után megbeszéltek a még várható rendezvényeket, s ötleteket adtak egymásnak, hogy hogyan tegyék még szebbé, színesebb azokat.

KINCSES KOLOZSVÁR címmel nagyszerű előadást adott november 21-én Székesfehérváron a Királykút Könyvtárban Jancsó Adrienne Jászai Mari-dijas, érdemes művész.

AZ ÉSZAK-DUNÁNTULI régió módszertani osztályainak együttműködési programja keretében november 23-án Székesfehérváron a megyei könyvtárban találkoztak Győr-Sopron, Komárom, Vas, Veszprém és Fejér megye érintett munkatársai. Értékelték az 1988. évi együttműködésüket és megbeszéltek a következő évi terveket. A könyvtárosokat foglalkoztató aktuális témákról ez alkalommal is élénk vita alakult ki.

AZ OLVASÓ NÉPÉRT mozgalom IV. országos konferenciáján Győrben megyénket Pál Istvánné /HNF/, Nagy Károly /megyei tanács/ és Tóth György /megyei könyvtár/ képviselte. A november 24-26-a közötti konferenciát Művelődés, politika, gazdaság, reform az olvasási kultúra szemzőgéből címmel rendezték.

A MÓRI CSATA 140. évfordulója tiszteletére vetélkedőt szervezett a Radó Antal Városi Könyvtár november 28-án általános iskolás gyerekeknek. A zsüri elnöke Benczik Jánosné a könyvtár munkatársa volt, aki korábban tanulmányt irt a móri csatáról.

MÓRA MESEMONDÓ verseny városi döntőjét rendezték meg a megyei könyvtár gyermekrészlegében november 28-án. A döntő tizenegy résztvevőjét ötven érdeklődő hallgatta végig.

NOVEMBER 28-ÁN igazgatói értekezlet volt a városi könyvtár-igazgatók és a megyei könyvtár osztályvezetői részvételével a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. Véleményezték az előzőleg kézhezkapott dokumentum tervezetet, amely A helyi tanácsok feladatai a könyvtárak általános felügyeletével, fenntartásával és a művelődési jogszabályokkal összefüggésben címet viselte. Ez a dokumentum tartalmazná azt az ajánlást, amit az augusztusi igazgatói értekezleten felvetettek. Sipos András, a megyei tanács főelőadója - a tervezet összeállítója - vezette a beszélgetést. Szó volt továbbá a könyvtárak szolgáltatási és egyéb díjaival kapcsolatos elképzelésekről, de egységes álláspont csak néhány kérdésben született. Nevezetesen: az 1 és 3 Ft-os belépődíj eltörlése, a másolási díjak egységesítése.

VISSZATÉRJÜNK-E a Kossuth cimerehez? címmel Bertényi Iván estjére került sor november 29-én Dunaújvárosban. Az estet az MMK a TIT városi szervezetével közösen rendezte.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY megyei szavalóversenyre került sor december 1-én, a költő születésnapján, Székesfehérváron, a róla elnevezett általános iskolában. A meghirdető szervek - a Vörösmarty Mihály Általános Iskola, a Hazafias Népfront Fejér Megyei Elnöksége, a Fejér Megyei Tanács VB művelődési osztálya, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár, a TIT Fejér Megyei Szervezete Irodalmi Szakosztálya és a Megyei Pedagógiai Intézet - a felhívást a költészet napján tették közzé, s nevezni október 20-ig lehetett. A versenyen négy kategóriában - általános iskolások, szakközépiskolai tanulók, gimnáziumi tanulók, szakmunkás tanulók - összesen 15 induló kapott helyezést a közel száz résztvevő közül.

TELEFONNAL gyarapodott december 1-én a nagyközségi könyvtár Csákváron. /24-44-359/. A ma már nélkülözhetetlen információs eszközről örömmel adunk hírt, mivel nem kis anyagi áldozat a telefon bevezetése napjainkban. Sajnálatos, hogy rosszul értelmezett takarékoság okán, Lajoskomárom könyvtárától viszont elvették a telefont.

A HISTÓRIA KLUB füzetek 3. számát december elején jelentette meg a Videoton József Attila Művelődési Ház és Könyvtár. Zinner Tibor: Adalékok a magyarországi koncepciós perekhez című füzet 3,5 /A/5/ iv terjedelemben került az olvasókhöz, mivel a könyvtár a terjesztést is megszervezte.

FÖLDES IMRE: A XX. század

zenéje című előadását december 2-án hallgathatták meg Dunaújvárosban a Munkásművelődési Központ Könyvtárában. A könyvtár a zenei előadásokkal elsősorban az éneket és zenét tanító pedagógusok továbbképzését kívánja segíteni.

BARSI DÉNES és a népi írók címmel Medvigy László tartott előadást december 5-én Dunaújvárosban. A Barsi Dénes Baráti Kör és a Munkásművelődési Központ és Könyvtár közös rendezvényén jelen volt az író özvegye, Rózsi néni és fia Barsi Ete. A résztvevők többnyire diákok voltak, akik az itt hallottakat a januárban induló városi Barsi Dénes vetélkedőn hasznosítani tudják.

HISTÓRIA KLUB. Tovább folytatódott a Videoton József Attila Művelődési Ház Könyvtárában a nagysikerű sorozat rendezvényei. Szeptember 15-én Für Lajos egyetemi tanár tartott előadást Nemzettudatunk zavarai történésszel szemmel, október 17-én Vargyai Gyula egyetemi docens előadása: Magyarország és Románia a második világháborúban, november 16-án Mózes Mihály a KLTE tanárának előadása Az USA, mint fejlődésmodell címet viselte. Az ez évi utolsó előadásra december 5-én került sor. Kiszely István antropológus előadása Kik voltak, honnan jöttek őseink? címet viselte.

NAPJAINK ÉRTÉKVÁLTOZÁSAI címmel tartott előadást Papp Zsolt, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének tudományos

főmunkatársra december 5-én a megyei könyvtárban. A nagy érdeklődéssel kísért előadás a főfoglalkozású könyvtárosok megyei továbbképzésén hangzott el.

AZ ALBA VOLÁN szakszervezeti könyvtára és a nyugdíjas bizottság közös szervezésében folytatódott a zenei előadás-sorozat Barasits Éva zenetanár vezetésével. Programjuk november 9-én Schumann zenéje, december 7-én Beethoven IX. szimfóniája volt.

AZ 50-ES ÉVEK magyar irodalmi irányzatai és látens vonulatai címmel Sipos Lajos tartott előadást december 8-án Dunaújvárosban az MMK-ban, amit a TIT városi szervezetével közösen rendeztek meg.

FEJÉR MEGYE országgyűlési képviselői közül tizenegyen találkoztak december 8-án a megyei közművelődési intézmények /megyei könyvtár, múzeum, művelődési központ/ szakszervezeti bizottságainak titkáraival és intézményvezetőivel. A találkozó célja - melyet az szb titkárok kezdeményeztek -, tájékoztatni a képviselőket az intézmények munkájáról, a működés feltételeiről.

KERESD A KÖNYVTÁRBAN címmel vetélkedő sorozatot indítottak szeptemberben Dunaújvárosban a Munkásművelődési Központ és Könyvtár fiókkönyvtárai. Havonta 13+1 kérdést kaptak az általános iskolás tanulók, melyre a válaszokat lexikonokból,

könyvekből, katalógusokból lehetett megadni. A havi értékeléskor apróbb ajándékokat kaptak, a három hónap értékelésekor, december 10-én pedig a legtöbb pontot elért versenyzők könyveket és a könyvtár kötetzetében készült jegyzet-füzetet kaptak.

KARÁCSONYI előkészületek címmel terítési bemutatóval egybekötött író-olvasó találkozó volt december 13-án a Könnyűfémű Szakszervezeti Könyvtárban. A vendég F. Nagy Angéla, a népszerű szakácskönyvek írója, a Magyar Konyha szerkesztője volt.

MESE ÉS REMÉNYSÉG címmel Sütő András műveiből állította össze műsorát és mutatta be a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban Jónás Zoltán előadóművész december 14-én. A műsorban közreműködött Balogh Ágnes színművész, aki az irodalmi műsorhoz illő népdalokat énekelt. A magyarság és a magyar nyelv megmaradásáért protestáló esten az erdélyi menekült fiatalok támogatására az önkéntes adományokból háromezer forint jött össze.

KÖNYVTÁRVEZETŐI értekezletet tartott az SZMT Központi Könyvtár Fülöp Lászlóné könyvtárvezető irányításával december 15-én. Tájékoztatta a kollégákat a SZOT december 2-4. közötti tanácskozásáról, majd az értekezlet után ellátogattak az MN székesfehérvári Helyőrségi Klub könyvtárába.

SZEMÉLYI HIREK

Július 31-én Móron Jány Tamás munkaviszonya megszűnt. Ugyanakkor Kálozon Simon Miklósnét, Sárosdon Fogas Tündét alkalmazták a könyvtárban. Augusztus 16-án Tóth Attiláné, aki a Fejér Megyei Pedagógiai Intézetben dolgozott, a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola könyvtárosa lett, s januártól majd szaktanácsadói munkakört is betölt. Augusztus 16-án a kislángi és polgárdi könyvtárban is személyi változás történt. Kislángról távozott Kékiné Lábadi Ilona, helyette a könyvtár vezetését László Éva vette át, aki korábban Polgárdin dolgozott. Polgárdin a nagyközségi könyvtár vezetője Bucskó Erika lett. Szeptember 1-től Bicskén a Vajda János Városi Könyvtárban alkalmazzák Nagyné Berkeszi Timeát és Zavarcsik Gizellát, akik ez évben végeztek a helyi gimnázium könyvtári fakultációján. Ugyancsak szeptember 1-én került alkalmazásra Etyeken dr. Nagy Jánosné az el-távozott Kokics Bojána helyett, Szárligeten Papp Rajmund pedig Nagy János helyett. A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárból el-távozott Trosztmér Katalint Móron, a November 7. ltp. Általános Iskolában alkalmazzák iskolai könyvtárosként, szintén iskolai könyvtáros lett Bicskén a gyerekkönyvtár vezetője Csizmadia Ferencné. Székesfehérváron a Radnóti Miklós Fiúkollégium könyvtárában

szeptember 1-től főfoglalkozású könyvtárost alkalmaznak Szabó Zsuzsa személyében. Október 1-én a sárbogárdi klubkönyvtárban Csatári Ferencné vette át a könyvtár vezetését Varga Lászlónétól. Két gépkocsivezető is elhagyta intézményét: november 1-én Szijjártó István Sár-bogádról, november 10-én Koncz Antal pedig a megyei könyvtártól távozott. A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban olvasószolgálatos könyvtárosként alkalmazzák november 1-től Kneifel Andrást, aki Székesfehérváron a Pintér Károly Művelődési Ház könyvtárosa volt. December 1-től új gazdaság-vezetője van a megyei könyvtárnak Szügyi Mária személyében, aki Dohán Istvánné munkakörét vette át, ő ugyanis családi okok miatt október 31-én változtatott munkahelyet. Lovasberényben december 16-tól főfoglalkozású könyvtárosként alkalmazzák Kissné Horváth Ceciliát, aki eddig részmunkaidőben vezette a községi könyvtárat.

Valamennyi új munkatársunknak jó munkát kívánunk új munkahelyén!

NYUGDIJAZÁS

Munkatársai, volt kollégái búcsúztatták december első napjaiban Varró Gyulánét a dunaújvárosi Munkásművelődési Központ Könyvtárában. Ővele készült előző számunkban interjú

- összefoglalva 38 éves könyvtárosi pályáját. "Első az olvasó, és második is az olvasó" - vallotta, kívánjuk, hogy legyen néha "első" önmaga is!

Papp Károlyné tanár, hosszú ideig általános iskolai könyvtári szaktanácsadó, ugyancsak decemberben lett nyugdíjas. Az iskolai könyvtárak elismertetéséért és fejlesztéséért lelkesedéssel és igen nagy kitartással dolgozott. Megköszönve lelkiismeretes munkáját, kívánjuk, hogy még sokáig legyen szószólója az iskolai könyvtárügynek!

Háttér munka, mégis szemelőtt van - a takarítóé. Márkus Istvánné tiz évig csinálta ezt a megyei könyvtárban tisztességgel. Október végén - amikor lehetett volna - mégsem vonult igazán nyugdíjba, mert már újra dolgozik, ugyanitt. Jó egészséget, békés, nyugodt éveket kívánunk mindannyioknak!

EGYESÜLETI HIREK

A MKE XX. vándorgyűlését tartották meg Szekszárdon július 7-9-én. A vándorgyűlés fő témája

a könyvtárpolitika és gazdaság volt. Szervezetünkben 24-en vettek részt a rendezvényeken, de az első napi programokra többen is elutaztak megyénkből.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁST szervezett a MKE Fejér Megyei Szervezete szeptember 17-én Ganna, Pápa, Iszkáz, Devecser útvonalon. Programukban műemlékek, könyvtárak és a Nagy László Emlékház megtekintése szerepelt.

A MKE XX. vándorgyűléséről és a szekciók munkájáról tájékoztatták a résztvevők a Fejér megyei tagságot október 3-án. Ugyanezen a napon megemlékeztünk a 100 éve született Velinszky Lászlóról. Az előadást dr. Erdős Ferenc, a Fejér Megyei Levéltár igazgatóhelyettese tartotta.

A MKE Fejér Megyei Szervezete december 5-én tartotta beszámoló és küldöttválasztó taggyűlését. Beniczky Péterné - a szervezet titkára - számot adott az elmúlt két év munkájáról, majd megválasztották a tiz küldöttet, akik a december 13-i küldöttközgyűlésen képviselik a szervezetet.

Fájdalommal búcsúzunk Nichols Józsefnétől, a sokak által ismert és szeretett Marikától, aki 1958-tól 1975-ig volt a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyors- és gépirója. Ez időszak alatt a könyvtár több kiadványa, többek között a Fejér Megyei Könyvtáros tizenöt évfolyama is magán viseli keze nyomát. Nyugdíjba vonulása ürt hagyott maga után, ami az- időtájt' abban nyilvánult meg, hogy megszűnt a Fejér Megyei Könyvtáros sok türelmet és esztétikai érzéket igénylő szedőgépirása. Ez az ür most tovább mélyült. Marika nemcsak gépirni, létezni is megszűnt, bármennyire is hihetetlen ez számunkra. Örökké vidám, temperamentumos természete, harsány humora azt hitette el velünk, hogy örökké fog élni. Nem figyeltünk eléggé egyre inkább elhatalmasodó betegségére sem, mert ha beszélt is róla, csak az irónia hangján. A nyugdíjas találkozók vidám alaphangját ő adta meg. Szintelenebbek lesznek nélküle ezek a találkozók, halványabbak a mosolyok.

Július 12-én, a székesfehérvári Csutora temetőben kísértük utolsó útjára. Emlékét megőrizzük!

Életének 82. évében, augusztus 30-án meghalt Trukker Gyula, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár volt munkatársa, aki 1964-től 1972-ig fűtőként dolgozott az intézményben. Fáradhatatlan, nyugdíjasként is munkát vállaló, tevékeny embertől búcsúztunk szeptember 23-án a csóri temetőben.